

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА
щодо виконання річного плану діяльності
Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної
правової допомоги
на 2022 рік у III кварталі

ЗМІСТ

Розділ I. Основні заходи, що були здійснені за пріоритетними напрямками:	2
[1.1.] Забезпечення доступу до безоплатної правової допомоги	2
[1.2.] Створення ефективної системи управління правовими знаннями та розвиток людського потенціалу правничої спільноти та партнерських мереж БПД	61
[1.3.] Децентралізація системи БПД	62

Розділ І. Основні заходи, що були здійснені за пріоритетними напрямками

[1.1.] Забезпечення доступу до безоплатної правової допомоги

01 липня 2022 року головний юрист сектору «Кам'янське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Зайцев Дмитро провів правопросвітницьку лекцію на тему: «Гарантії реалізації конституційних прав та свобод людини і громадянина». Під час зустрічі присутніх ознайомлено з цікавими фактами прийняття найголовнішого документу України. Також юристом роз'яснено один із розділів Конституції України, а саме "Про права, свободи та обов'язки людини і громадянина". Кожен зобов'язаний неухильно дотримуватися Конституції та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей. По закінченню заходу поширені інформаційні матеріали системи безоплатної правової допомоги з контактами бюро.

Верховна Рада прийняла за основу законопроект "Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації". Власники житла, що було зруйноване внаслідок збройної агресії можуть отримати компенсацію за зруйноване майно.

02 серпня 2022 року головний юрист сектору «Корсунь-Шевченківське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Оксана Курчатова провела круглий стіл з працівниками відділу містобудування, будівництва, ЖКГ економічного розвитку та інвестицій Корсунь-Шевченківської міської ради за участі громадян, які втратили житло під час воєнних дій на тему «Порядок отримання компенсації за зруйноване житло та інше майно».

Право на компенсацію мають громадяни України, які є: власниками пошкодженого та/або зруйнованого житла; інвесторами у житлове будівництво, якщо вони отримали право на виконання будівельних робіт, але не ввели будівлю в експлуатацію; членами житлово-будівельних кооперативів, які викупили квартиру чи інше приміщення кооперативу, але не оформили право власності на нього; а також спадкоємці усіх вищеперерахованих категорій. Постановою КМУ від 26.03.2022 р. №380 затверджено Порядок подання інформаційного повідомлення про пошкожене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації. «Для отримання компенсації необхідно звертатися до органів місцевого самоврядування або ВЦА (в тому числі через ЦНАП, якщо він є) за місцем розташування житла. Це може зробити як

власник житла особисто, так його представник на підставі нотаріально посвідченої довіреності. Крім цього, документи можна надіслати поштою (цінним листом з описом вкладення). Якщо власників одного й того ж будинку є декілька, заяви подає кожен окремо. Якщо власник володіє декількома зруйнованими будинками, документи подаються на кожен окремий будинок. Якщо є технічна можливість, документи можна подати в електронній формі», – розповіла головний юрист. Заявку на компенсацію зруйнованого житла можна подати й через мобільний додаток Дія, обравши у меню «Послуги» пункт «Пошкоджене майно» та заповнивши відповідну форму. Аби повідомити державу про пошкоджене чи знищене житло через ЦНАП треба підготувати пакет документів. Для отримання компенсації необхідно подати: заяву про проведення обстеження житла та виплату грошової компенсації (встановленої форми); копія документа, що посвідчує особу; копія ПН; нотаріально завірени копії документів, що підтверджують права власності у постраждалого на житло на момент подання заяви. Замість таких копій, тепер дозволяється надати просто інформаційну довідку або копію витягу з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, яку можна оформити в тому числі онлайн; якщо документи подає представник, необхідно надати копію відповідної нотаріальної довіреності. За можливості, слід провести оцінку пошкодженого майна. Для визначення збитків або розміру відшкодування вона є обов'язковою. Варто зазначити, що на сьогодні нормативно-правовий документ, що визначає механізм компенсації саме постраждалим громадянам за житлові будинки або квартири, зруйновані через військову агресію російської федерації, поки що перебуває у стадії розробки.

01 вересня 2022 року в приміщення Черкаського районного відділу № 3 філії ДУ «Центр пробації» у Черкаській області провідний фахівець із зв'язків з громадськістю та пресою відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги на тему: «Відновне правосуддя для неповнолітніх осіб».

Під час заходу Олена повідомила основні положення Програми відновлення для неповнолітніх, її ефективність в сучасних умовах, засади застосування :

- наявність потерпілої сторони — фізичної особи, якій кримінальним правопорушенням завдано моральної, фізичної або майнової шкоди, а також юридичної особи, якій кримінальним правопорушенням завдано майнової шкоди;
- вчинення неповнолітнім вперше кримінального проступку або нетяжкого злочину;
- визнання неповнолітнім факту вчинення кримінального правопорушення;
- згоди неповнолітнього і потерпілого на участь у Програмі відновлення.

Особливу увагу громадян привернули до механізму реалізації Програми відновлення для неповнолітніх, який відбувається так: прокурор інформує сторони кримінального провадження про можливість участі у Програмі відновлення та за згодою сторін направляє інформацію до регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, для надання можливості сторонам кримінального провадження дійти згоди, регіональний центр надання БВПД призначає спеціально навченого посередника з числа адвокатів, які включені до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, а також організовує проведення зустрічей між сторонами та посередником; посередники проводять зустрічі зі сторонами для обговорення ситуації, що склалася, та врегулювання конфлікту, роз'яснюють сторонам наслідки участі у Програмі, надають їм можливість дійти згоди щодо умов угоди про застосування Програми.

У разі досягнення згоди в процедурі медіації між сторонами кримінального провадження укладається відповідна угода про застосування Програми. З урахуванням виду та розміру

шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, сторони констатують, що на час укладання угоди неповнолітній зобов'язується вжити заходів щодо повного відшкодування завданої шкоди та брати участь у рекомендованих органом пробації, іншими установами та організаціями заходах ресоціалізації.

Головний принцип політики держави в галузі забезпечення прав людини і громадянина визначено Конституцією України: “Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави”.

Для становлення громадянського суспільства і правової держави в Україні важливе значення має права освіта і права просвіта населення.

Не залишається осторонь просвітніх процесів сектор «Корсунь-Шевченківське бюро правової допомоги» Смілянського місцевого центру з надання БВПД, який публікацією цієї статті має на меті зміцнити повагу до права. **01 липня 2022 року** головний юрист сектору «Корсунь-Шевченківське бюро правової допомоги» Оксана Курчатова провела круглий стіл з працівниками пункту гуманітарної допомоги для переселенців Корсунь-Шевченківської міської ради на тему «Гарантії реалізації конституційних прав та свобод людини і громадянина». Відвідувачам заходу наголосили на основних правах та свободах людини і громадянина, гарантуванні їх у нормативно правових актах держави, способах захисту прав людини, захисту прав людини судом

Сьогодні основні права і свободи людини відображені у низці міжнародних правових актів, які встановлюють загальнолюдські стандарти прав та свобод особи. Одним з таких документів є Загальна декларація прав людини. Права і свободи особи встановлюються також Конституцією України, Законами України, підзаконними нормативно-правовими актами, деталізуючи їх загальне формулювання.

Слід звернути увагу, що здійснюючи свої права, особа повинна зважати на те, що навколо неї також існують люди, які є носіями аналогічних прав, які так само визнаються і охороняються законом. Завжди слід пам'ятати принцип «мої права закінчуються там, де починаються права іншого».

Ефективність і своєчасність захисту суб'єктивних прав залежить від того, чи має особа як носій відповідного суб'єктивного права можливість реалізувати своє повноваження щодо його захисту з моменту порушення, невизнання або оспорювання цього права. Фундаментальні засади захисту суб'єктивних прав містяться у Конституції України, відповідно до ч. 3 ст. 8 якої звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції гарантується.

Крім цього, гарантується право на судовий захист, що передбачено ст.55 Конституції України, згідно з якою права і свободи людини і громадянина захищаються судом. Це означає, що кожному гарантується захист прав і свобод у судовому порядку. Суд не може відмовити у правосудді, якщо громадянин України, іноземець, особа без громадянства вважають, що їхні права і свободи порушені або порушуються, створено або створюються перешкоди для їх реалізації або мають місце інші утиски прав і свобод. Також, зазначеною статтею кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Окремо від системи національних судових інстанцій слід відмітити юрисдикцію Європейського суду з прав людини. Його унікальний вплив на будь-яку національну систему правосуддя полягає в тому, що Європейський суд виробляє стандарти захисту прав людини, які впливають на правові системи практично всіх держав Європи і, зокрема, на національне законодавство і процесуальну практику в кримінальному, цивільному, адміністративному судочинстві, стан іноземних громадян, права преси і свободу слова тощо. Робота Європейського Суду побудована на принципі субсидіарності, згідно з яким головна роль захисту прав людини, що закріплені в Конвенції прав людини і основоположних свобод, належить національним системам держав-учасниць і, перш за все, їх судовим органам. Національні суди можуть і повинні застосовувати положення Конвенції у своїй практиці та ефективно захищати від їх порушень.

Слід, також, зазначити про те, що у певних випадках законодавець передбачає можливість відмови певних органів чи осіб від добровільного та негайного поновлення порушених прав. У такому разі особа має право звернутися до суду з вимогою про поновлення її порушеного права чи вимагати відшкодування моральної шкоди, завданої його порушенням.

03 серпня 2022 року у приміщенні відділу «Центр надання адміністративних послуг» виконавчого комітету Городищенської міської ради, головним юристом сектору «Городищенського бюро правової допомоги» Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Наталією Крикун проведено круглий стіл на тему: «Компенсація за пошкодження або знищення нерухомого майна в наслідок війни».

Під час обговорення працівників відділу проінформовано, що право на компенсацію мають громадяни України, що є власниками пошкодженого або зруйнованого житла; особи які придбали житло ще на етапі його будівництва або мали власне незавершене будівництво; члени житлово-будівельних кооперативів, які викупили приміщення кооперативу, але не оформили право власності на нього. Правом на компенсацію зможуть скористатися і спадкоємці вищезазначених осіб. Також законопроект передбачає компенсацію для відновлення спільного майна для ОСББ, управителів багатоквартирних будинків, кооперативів. Компенсації надаватимуть у порядку надходження заяв. Але пріоритет матимуть багатодітні сім'ї, особи з інвалідністю I і II групи, учасники бойових дій та сім'ї загиблих (померлих) ветеранів війни.

Постановою Кабміну від 26.03.2022р. № 380 затверджено Порядок подання інформаційного повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації.

Для отримання компенсації необхідно звертатися до органів місцевого самоврядування або військової цивільної адміністрації (в тому числі через ЦНАП, якщо він є) за місцем розташування житла. Це може зробити як власник житла особисто, так його представник на підставі нотаріально посвідченої довіреності. Крім цього, документи можна надіслати поштою (цінним листом з описом вкладення). Якщо власників одного й того ж будинку є декілька, заяви подає кожен окремо. Якщо власник володіє декількома зруйнованими будинками, документи подаються на кожен окремий будинок. Якщо є технічна можливість, документи можна подати в електронній формі.

Заявку на компенсацію зруйнованого житла можна подати через мобільний додаток Дія, через Єдиний державний веб портал електронних послуг або через Центр надання

адміністративних послуг (ЦНАП). Аби повідомити державу про пошкоджене чи знищене житло через ЦНАП треба підготувати пакет документів.

Для отримання компенсації необхідно подати:

1. заяву про проведення обстеження житла та виплату грошової компенсації (встановленої форми);
2. копія документа, що посвідчує особу;
3. копія ПІН;
4. нотаріально завірені копії документів, що підтверджують права власності у постраждалого на житло на момент подання заяви. Замість таких копій, тепер дозволяється надати просто інформаційну довідку або копію витягу з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, яку можна оформити в тому числі онлайн;
5. якщо документи подає представник, необхідно надати копію відповідної нотаріальної довіреності.

Після подачі заяви потрібно чекати на спеціальну комісію, яка прийде на місце, щоб зробити оцінку вартості пошкодження. Складається акт про пошкодження, фіксується, що саме пошкоджено. Потім на основі цього акту замовлятимуть роботи з відновлення.

Саму заяву на компенсацію можна подати протягом дії воєнного стану в Україні та ще протягом 90 календарних днів після його припинення або скасування. Розмір компенсації визначатиметься за результатами оцінки вартості відновлення житла з урахуванням ступеня його пошкодження.

Варто зазначити, що на сьогодні ще немає чіткого механізму надання компенсації і перебуває у стадії розробки.

Участь неповнолітнього у відновному правосудді – це шанс не стати засудженим в юному віці, виправити ситуацію з нанесеною шкодою для потерпілої сторони, зробити висновки та більше не вчиняти кримінальних проступків і правопорушень.

01 вересня 2022 року головний юрист Звенигородського бюро правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання БВПД Олена Олійник провела засідання круглого столу в приміщенні Звенигородського районного сектору сектора №1 філії ДУ «Центр пробації» для працівників на тему: «Відновне правосуддя для неповнолітніх».

Під час заходу юрист розповіла, що правопорушення пов'язані як з негативними явищами у дитячому середовищі, такими як: бездоглядність, безпритульність, бродяжництво, наркотична, алкогольна та ігрова залежність, так і визнання особи в певному суспільному середовищі (компанії).

Відновного правосуддя як засобу соціального примирення, розраховано на будь-які вікові категорії, а особливо на неповнолітніх правопорушників.

Саме тому на базі системи надання безоплатної правової допомоги було запущено по території України пілотний проект «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні злочину».

Пілотний проект ґрунтується на відновних підходах у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки та нетяжкі злочини, вчинені неповнолітніми, і включає в себе скоординовану організацію ефективної комунікації між такими неповнолітніми і потерпілими від вчинених ними кримінальних правопорушень з метою забезпечення відшкодування заподіяної шкоди, максимально раннього виведення неповнолітніх правопорушників із кримінального процесу з обов'язковим ужиттям узгоджених заходів для їх ресоціалізації та

запобігання повторним кримінальним правопорушенням. Проект реалізується на базі системи надання безоплатної правової допомоги.

06 липня 2022 року завідувач сектору “Лисянське бюро правової допомоги” Смілянського МЦ з надання вторинної правової допомоги Василь Ямковий та головний юрист сектору Оксана Ярова провели лекції на тему «Умови призначення, тривалість та розмір виплати допомоги по безробіттю» для офіцерів та молодшого командного складу 3 Державного пожежно – рятувального ГУДСНС у Черкаській області (смт. Лисянка).

Під час заходу юристи повідомили, що 7 травня 2022 року набрав чинності Закон України від 21 квітня 2022 року № 2220-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо деяких питань функціонування сфер зайнятості та загальнообов’язкового державного соціального страхування на випадок безробіття в період воєнного стану» на період дії воєнного стану, яким внесено зміни до законів України «Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», «Про зайнятість населення» «Порядок виплати допомоги по безробіттю».

Згідно з цими змінами, безробітний може отримувати допомогу, не відвідуючи центр зайнятості. Станом на сьогодні зробити це можливо за допомогою електронних сервісів Державної служби зайнятості України або мобільного застосунку "Дія".

Державна служба зайнятості України розробила покрокову інструкцію (<https://bit.ly/39POQvx>) для отримання статусу безробітного, а також альтернативні способи подачі заяви для громадян, які перебувають на території бойових дій або на тимчасово окупованій території:

можна заповнити відповідні заяви онлайн та надіслати через електронні сервіси Державної служби зайнятості України: про надання/поновлення/призначення статусу безробітного, виплату допомоги по безробіттю;

якщо можливості заповнити заяви онлайн немає, можна їх завантажити, після чого роздрукувати, заповнити, підписати, сфотографувати та відправити в електронній формі Державній службі зайнятості України. У темі листа слід обов’язково вказати слово «реєстрація», прізвище, ім’я, по батькові.

Виплата допомоги по безробіттю може здійснюватися без особистого відвідування безробітним, який перебуває на тимчасово окупованій території або на території, на якій ведуться бойові дії, центру зайнятості населення, за умови підтвердження безробітним наміру перебування у статусі безробітного будь-якими засобами комунікації, у тому числі електронними, не рідше ніж один раз на 30 календарних днів. У областях, де центри зайнятості не можуть забезпечити фінансування допомоги, перерахування коштів здійснюється АТ «Ощадбанк» на банківський рахунок заявника або шляхом переказу через міжнародну платіжну систему «My Transfer».

04 серпня 2022 року завідувач сектору «Лисянське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Василь Ямковий, провів лекцію для працівників сектору поліцейської діяльності № 2 Звенигородського РВ ГУНП в Черкаській області на тему: «Компенсація за пошкодження або знищення нерухомого майна внаслідок війни».

Війна завжди пов'язана з руйнуванням, і наша країна, наші громадяни не стали виключенням. З початком повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну багато громадян зазнали значних матеріальних втрат серед яких є зруйноване житло чи інше майно. Враховуючи таку ситуацію влада країни встановила певну процедуру повідомлення про факти руйнації після чого можлива в подальшому компенсації за зруйноване майно.

Правова освіта здатна попередити окремі життєві трагедії, що виникають через незнання законів. Особливо це важливо для неповнолітніх. Але якщо ж дитина таки переступила межу закону, зараз у неї з'явився шанс виправити цю помилку. Цей шанс надає відновне правосуддя.

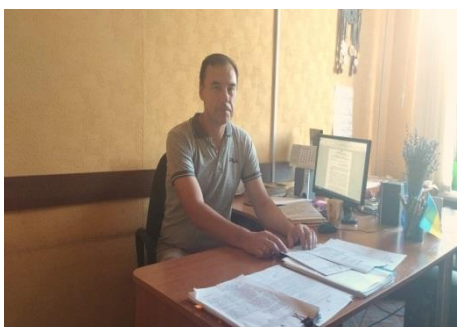
Неповнолітні нерідко вдаються до правопорушень під негативним впливом найближчого оточення. Подекуди це мікросередовище вимагає від дитини довести свою приналежність до нього, вчинивши якийсь негарний вчинок. Інколи цей необачний вчинок може зіпсувати дитині все життя.

Відновне правосуддя – це сучасний підхід до реагування на протиправну поведінку та вчинення злочинів. Головним тут є врахування балансу інтересів громади, потерпілої особи та правопорушника. Адже далеко не завжди суворе покарання є запорукою виправлення людини.

Програма відновлення для неповнолітніх надає можливість дітям, які допустилися помилки у житті, не розлучатися зі своїми батьками, рідними та близькими. Не потрапляти під негативний вплив осіб, які відбувають покарання в місцях позбавлення волі. Продовжувати навчання у школах та інших навчальних закладах.

Саме на тему відновного правосуддя **01 вересня 2022 року**, у День знань, головним юристом сектору «Шполянське бюро правової допомоги» Віктором Антипенком спільно із представниками Відділу у справах сім'ї, молоді та спорту, культури й туризму Шполянської міської ради ОТГ проведено круглий стіл, на якому присутні обговорили питання актуальності теми відновного правосуддя серед неповнолітніх.

Учасники круглого столу обговорили питання участі професійних психологів з усіма неповнолітніми, які беруть участь у програмі з відновного правосуддя, складання психологічних портретів цих дітей та призначення заходів, направлених на ресоціалізацію неповнолітніх.

Допомога по безробіттю надається застрахованим особам, визнаним у встановленому порядку безробітними.

06 липня 2022 року у приміщенні Городищенської районної філії Черкаського обласного центру зайнятості, головним юристом сектору «Городищенського бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Миколою Барабашем проведено засідання круглого столу з фахівцями Городищенської районної філії ЧОЦЗ на тему: «Умови призначення тривалість та розмір виплати допомоги по безробіттю».

Під час заходу відзначено, що 7 травня 2022 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування сфер зайнятості та загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття під час дії воєнного стану» від 21.04.2022 № 2220-ІХ.

Закон визначив такі умови призначення допомоги:

допомога призначається з першого дня надання статусу безробітного;

для ВПО допомога встановлюється на підставі відомостей, наявних в державних реєстрах, а також податкової звітності за останній звітний період - IV квартал 2021 року або річної звітності за 2021 рік;

виплата допомоги по безробіттю припиняється у разі перебування безробітного за кордоном понад 30 календарних днів.

А щодо розміру допомоги по безробіттю, то він залежить від трьох факторів: страхового стажу, підстави припинення трудових відносин, та розміру заробітної плати, отримуваної громадянином перед звільненням. Якщо страховий стаж протягом 12 місяців, що передують реєстрації особи як безробітної, становить 6 або більше місяців, допомога по безробіттю призначається наступним чином:

якщо стаж до 2 років, передбачена допомога в розмірі 50%;

від 2 до 6 років — 55%;

від 6 до 10 років — 60%;

понад 10 років — 70%.

Важливо! Розмір виплати також залежить від строку її отримання, а саме:

перші 90 календарних днів допомога виплачується в повному розмірі,

протягом наступних 90 календарних днів - 80% від призначеного розміру допомоги по безробіттю,

надалі - 70% від призначеного розміру.

Максимальний розмір становить 150% від мінімальної заробітної плати, тобто 9750 грн, мінімальний розмір для застрахованих осіб – 1800 грн, для незастрахованих осіб (страховий стаж менш як 6 місяців) мінімальна допомога становить 1000 грн.

Обговорено, що тривалість виплати допомоги по безробіттю залежить від причини звільнення:

за власним бажанням без поважної причини або за згодою сторін під час дії карантину та воєнного стану – 270 календарних днів;

інші причини звільнення – 360 к.д.;

для молоді (до 35 років без страхового стажу) – 180 к.д.

Допомога по безробіттю призначається центрами зайнятості за місцем перебування на обліку безробітного і виплачується в установленому порядку через банківські установи. Виплати здійснюються не рідше двох разів на місяць, а за згодою безробітного — раз на місяць. Період, за який відбувається нарахування допомоги, обмежується датою, що передують дню останнього відвідування безробітним центру зайнятості.

Також під час заходу роз'яснено, порядок отримання первинної та вторинної безоплатної правової допомоги, та розповсюджені друковані матеріали системи безоплатної правової допомоги з контактною інформацією.

Якщо житло пошкоджено або взагалі знищено внаслідок збройної агресії російської федерації, то власники можуть отримати компенсацію.

Про алгоритм дій для отримання компенсації за пошкодження або знищення нерухомого майна внаслідок бойових дій обговорено головним юристом сектору «Шполянське бюро правової допомоги» Папушняк Ларисою, працівниками і відвідувачами Шполянського представництва НАСК «Оранта», **04 серпня 2022 року**.

Увагу слухачів акцентовано на питаннях, - хто може отримати компенсацію, як і куди подати повідомлення про пошкоджене або знищене майно, порядок збирання документів та доказів

За три роки, що діє Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення, чимала кількість дітей вже отримала можливість виправити ситуацію, що сталася у зв'язку з вчиненням злочину, та розпочати нове життя – суд звільнив їх від кримінальної відповідальності. Потерпілі отримали відшкодування заподіяної шкоди. Реалізація Програми відновлення для неповнолітніх розпочалася у 2019 році та з квітня 2020 року була поширена на усю територію України.

01 вересня 2022 року головний юрист сектору «Корсунь-Шевченківське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної правової допомоги Оксана Курчатова провела правопросвітницький захід в Черкаському районному секторі №1 філії Державної установи «Центр пробації» в Черкаській області на тему «Відновне правосуддя для неповнолітніх». Підчас заходу громадянам повідомили основні положення Програми відновлення для неповнолітніх, її ефективність в сучасних умовах, засади застосування :

- наявність потерпілої сторони — фізичної особи, якій кримінальним правопорушенням завдано моральної, фізичної або майнової шкоди, а також юридичної особи, якій кримінальним правопорушенням завдано майнової шкоди;

- вчинення неповнолітнім вперше кримінального проступку або нетяжкого злочину;
- визнання неповнолітнім факту вчинення кримінального правопорушення;
- згоди неповнолітнього і потерпілого на участь у Програмі відновлення.

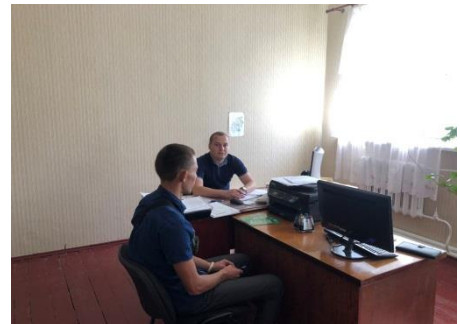
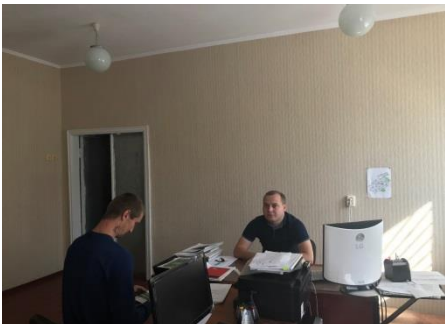
06 липня 2022 року завідувач сектору «Корсунь-Шевченківське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Олег Кривошия провів круглий стіл з працівниками Корсунь-Шевченківської районної філії Черкаського обласного центру зайнятості та запрошеними гостями на тему «Умови призначення, тривалість та виплати допомоги по безробіттю». 7 травня 2022 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування сфер зайнятості та загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття під час дії воєнного стану» від 21.04.2022 № 2220-IX. Закон визначив такі умови призначення допомоги: допомога призначається з першого дня надання статусу безробітного; для ВПО допомога встановлюється на підставі відомостей, наявних в державних реєстрах, а також податкової звітності за останній звітний період - IV квартал 2021 року або річної звітності за 2021 рік; виплата допомоги по безробіттю припиняється у разі перебування безробітного за кордоном понад 30 календарних днів. Розмір допомоги по безробіттю залежить від трьох факторів: страхового стажу, підстави припинення трудових відносин, розміру заробітної плати, отримуваної громадянином перед звільненням. Якщо страховий стаж протягом 12 місяців, що передують реєстрації особи як безробітної, становить 6 або більше місяців, допомога по безробіттю призначається наступним чином: якщо стаж до 2 років, передбачена допомога в розмірі 50%; від 2 до 6 років — 55%; від 6 до 10 років — 60%; понад 10 років — 70%. Розмір виплати також залежить від строку її отримання, а саме: перші 90 календарних днів допомога виплачується в повному розмірі, протягом наступних 90 календарних днів - 80% від призначеного розміру допомоги по безробіттю, надалі - 70% від призначеного розміру. Максимальний розмір становить 150% від мінімальної заробітної плати, тобто 9750 грн, мінімальний розмір для застрахованих осіб – 1800 грн, для незастрахованих осіб (страховий стаж менш як 6 місяців) мінімальна допомога становить 1000 грн.

Тривалість виплати допомоги по безробіттю залежить від причини звільнення: за власним бажанням без поважної причини або за згодою сторін під час дії карантину та воєнного стану – 270 календарних днів; інші причини звільнення – 360 к.д.; для молоді (до 35 років без страхового стажу) – 180 к.д. Допомога по безробіттю призначається центрами зайнятості за місцем перебування на обліку безробітного і виплачується в установленому порядку через банківські установи. Виплати здійснюються не рідше двох разів на місяць, а за згодою безробітного — раз на місяць. Період, за який відбувається нарахування допомоги, обмежується датою, що передує дню останнього відвідування безробітним центру зайнятості.

Нагадуємо, що отримати безоплатну правову допомогу та захистити свої права Ви зможете звернувшись до фахівців системи безоплатної правової допомоги.

З метою підвищення правової обізнаності суб'єктів пробації, **05 серпня 2022 року** головний юрист сектору «Кам'янське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Зайцев Дмитро провів лекцію на тему: «Фізичний або психічний примус як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння». Під час лекції для осіб, що засуджені до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі роз'яснено, що законодавством України передбачена можливість звільнення особи від покарання за заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо такі дії (бездіяльність) були вчинені під впливом фізичного або психічного примусу. Зокрема, в даний час подібні ситуації можуть бути зумовлені тимчасовою присутністю на нашій території російських окупаційних військ. Згідно ст. 40 Кримінального кодексу України не є кримінальним правопорушенням дія або бездіяльність особи, яка заподіяла шкоду правоохоронюваним інтересам, вчинена під безпосереднім впливом фізичного примусу, внаслідок якого особа не могла керувати своїми вчинками. Фізичний примус це застосування до особи фізичного насильства з метою примушення її до вчинення або невчинення певних протиправних дій всупереч її волі. Фізичний примус може бути двох видів: той, який позбавляє особу, щодо якої вони застосовані, фізичної можливості діяти (зв'язування, замкнення у приміщенні, тілесні ушкодження, що призвели до втрати свідомості тощо); той, який спрямований на злам психологічного опору особи і примушення її до вчинення забороненого законом діяння (мордування, катування тощо). У першому випадку кримінальна відповідальність особи виключається на підставі ч. 1 ст. 40, у другому – особа не підлягає такій відповідальності за тих самих умов, що і при крайній необхідності. Психічний примус - вплив на психіку особи з метою примушення її всупереч її волі вчинити або утриматись від вчинення певних протиправних дій.

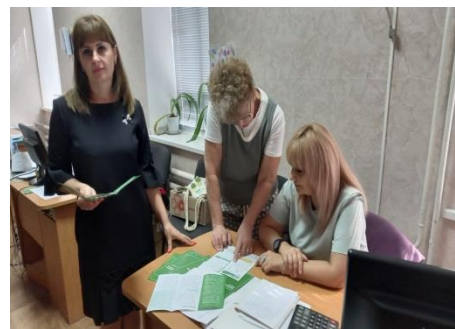
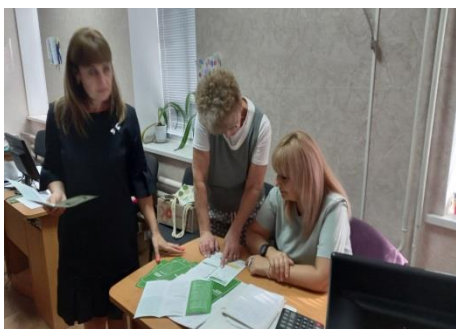
Інколи один необачний вчинок – крадіжка, хуліганство тощо – може зіпсувати дитині все життя, довівши її до в'язниці. Але є альтернативний шлях – примирення неповнолітнього правопорушника з потерпілим, відновлення соціальних зв'язків із суспільством. Це і є відновне правосуддя.

01 вересня 2022 року в приміщенні комунального закладу «Городищенського центру надання соціальних послуг» Городищенської міської ради, головним юристом сектору «Городищенського бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Наталією Крикун проведено лекцію на тему «Відновне правосуддя для неповнолітніх» за участю спеціалістів КЗ «Городищенського центру надання соціальних послуг» Городищенської міської ради.

Під час заходу відзначено, що правова освіта здатна попередити окремі життєві трагедії, що виникають через незнання законів. Особливо це важливо для неповнолітніх. Але якщо ж дитина таки переступила межу закону, зараз у неї з'явився шанс виправити цю помилку. Цей шанс надає відновне правосуддя для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення.

Неповнолітні нерідко вдаються до правопорушень під негативним впливом найближчого оточення. І це мікросередовище вимагає від дитини довести свою приналежність до нього, вчинивши якийсь негарний вчинок. Інколи цей необачний вчинок може зіпсувати дитині все життя. А відновне правосуддя – це сучасний підхід до реагування на протиправну поведінку та вчинення злочинів. Головним тут є врахування балансу інтересів громади, потерпілої особи

та правопорушника. Адже далеко не завжди суворе покарання є запорукою виправлення людини.

Повномасштабна війна росії проти України триває вже понад 130-ти днів. Внаслідок дій агресора мільйони українців були змушені залишити свої домівки, роботу та загалом звичне життя. У Міжнародній організації праці підрахували, що через війну в Україні було втрачено майже 5 млн робочих місць.

07 липня 2022 року головним юристом сектору «Шполянське бюро правової допомоги» Віктором Антипенком у Шполянській філії Черкаського обласного центру зайнятості проведено інформування безробітних та осіб, які звертаються за послугами до служби зайнятості про умови виплати допомоги по безробіттю, розмір та тривалість її виплати.

Під час спілкування із присутніми було проведено інформування про права громадян на соціальне забезпечення на випадок безробіття, яке гарантоване державою, а також вручено всім бажаючим інформаційні буклети.

Цікавим стало те, що більшість співрозмовників була поінформована про роботу системи БВПД, а от інформація про право на безоплатну первинну допомогу кожного громадянина нашої держави була, для деякого, приємною новинкою

Допомога по безробіттю надається застрахованим особам, визнаним у встановленому порядку безробітними. Безробітний - особа віком від 15 до 70 років, яка через відсутність роботи не має заробітку або інших передбачених законодавством доходів як джерела існування, готова та здатна приступити до роботи (ч.1 статті 1 Закону України "Про зайнятість населення").

07 липня 2022 року головний юрист Звенигородського бюро правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання БВПД Олена Олійник провела захід в приміщенні Звенигородській районній філії Черкаського обласного центру зайнятості Шевченківської сільської ради для працівників на тему: «Умови призначення, тривалість та розмір виплати допомоги по безробіттю».

Під час заходу юрист розповіла, що статусу безробітного може набути:

- особа працездатного віку до призначення пенсії (зокрема на пільгових умовах або за вислугу років), яка через відсутність роботи не має заробітку або інших передбачених законодавством доходів, готова та здатна приступити до роботи;

- особа з інвалідністю, яка не досягла встановленого статтею 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" пенсійного віку та отримує пенсію по інвалідності або соціальну допомогу відповідно до законів України "Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю" та "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю";

- особа, молодша 16-річного віку, яка працювала і була звільнена у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці, зокрема припиненням або перепрофілюванням підприємств, установ та організацій, скороченням чисельності (штату) працівників.

Статус безробітного надається зазначеним особам за їх особистою заявою (у тому числі поданою засобами електронної ідентифікації) у разі відсутності підходящої роботи з першого дня реєстрації Державний центр зайнятості, незалежно від зареєстрованого місця проживання чи місця перебування (стаття 43 Закону України "Про зайнятість населення").

Також, юрист розповіла, що допомога по безробіттю надається громадянам України, які отримали статус безробітного, і призначається центрами зайнятості з восьмого дня після реєстрації безробітного за його особистою заявою встановленої форми. Подати заяву на отримання допомоги заявник також може заповнивши заяву на отримання послуги онлайн на Порталі Дія.

Загальна тривалість виплати допомоги по безробіттю застрахованим особам не може перевищувати 360 календарних днів (особам передпенсійного віку (вік особи за два роки до дати, з якої особа буде мати право на пенсію на умовах, визначених статтею 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування") - не більше 720 календарних днів) протягом двох років з дня її призначення/ Якщо страховий стаж протягом 12 місяців, що передують місяцю реєстрації особи як безробітної, становить шість або більше місяців, допомога по безробіттю визначається у відсотках до її середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення), визначеної відповідно до Порядку обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2001 року № 1266, залежно від страхового стажу:

- до 2 років - 50 відсотків; - від 2 до 6 років - 55 відсотків; - від 6 до 10 років - 60 відсотків;
- понад 10 років - 70 відсотків.

Залежно від тривалості безробіття допомога по безробіттю зменшується і виплачується у відсотках до визначеного розміру: -перші 90 календарних днів - 100 відсотків; -протягом наступних 90 календарних днів - 80 відсотків; -далі - 70 відсотків та розповсюджені друковані матеріали системи безоплатної правової допомоги з контактною інформацією.

05 серпня 2022 року помічник юриста сектору «Кам'янське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Токарь Ірина Сергіївна провела круглий стіл з працівниками Центру надання адміністративних послуг Кам'янської міської ради на тему «Компенсація за пошкодження або знищення нерухомого майна внаслідок війни».

Війна завжди пов'язана з руйнуванням, і наша країна, наші громадяни не стали виключенням. З початком повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну багато громадян зазнали значних матеріальних втрат серед яких є зруйноване житло чи інше майно. Враховуючи таку ситуацію влада країни встановила певну процедуру повідомлення про факти руйнації після чого можлива в подальшому компенсації за зруйноване майно.

Право на компенсацію матимуть громадяни України, які є:

- власниками пошкодженого або зруйнованого житла;
- інвесторами у житлове будівництво, якщо вони отримали право на виконання будівельних робіт, але не ввели будівлю в експлуатацію;
- членами кооперативів, які викупили квартиру чи інше приміщення кооперативу, але не оформили право власності на нього;
- а також спадкоємці осіб усіх зазначених вище категорій.

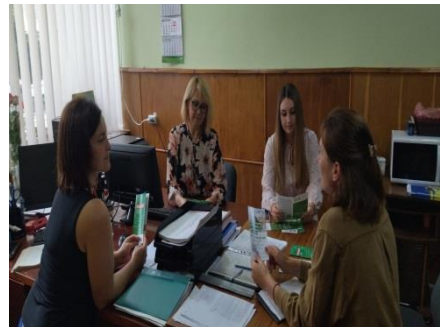
Як подати заявку на компенсацію зруйнованого житла через «Дію»?

1. У застосунку «Дія» у меню Послуги оберіть пункт Пошкоджене майно.

2. Заповніть форму. Для цього знадобиться така інформація:

- дані щодо пошкодженого об'єкта;
- фото та опис пошкоджень;

- контактні дані.

02 вересня 2022 року помічник юриста сектору «Кам'янське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Токарь Ірина провела круглий стіл з трудовим колективом Черкаського РС № 3 філії ДУ «Центр пробації» на тему: «Відновне правосуддя для неповнолітніх».

В більшості випадків неповнолітні вчиняють злочини через незнання законодавства та задля ствердження себе у певному колі знайомих. Враховуючи такі аспекти, та беручи до уваги момент, що суворе покарання не завжди є запорукою виправлення неповнолітнього було впроваджено Програму відновлення для неповнолітніх, яка являє собою сучасний підхід до реагування на протиправну поведінку та вчинення злочинів.

Для застосування Програми повинні бути такі умови:

1. наявність потерпілої сторони;
2. неповнолітній вперше вчинив кримінальний проступок чи злочин невеликої тяжкості;
3. визнання неповнолітнім факту вчинення правопорушення;
4. наявність згоди неповнолітнього та потерпілого на участь у програмі.

Дана програма являється методом примирення неповнолітнього правопорушника з потерпілим, який дозволяє дітям, що допустили помилку продовжувати навчатися у навчальних закладах та не розлучатися з близькими. Але не варто вважати, що відновне правосуддя – це спосіб уникнути відповідальності, навпаки це інструмент для глибокого усвідомлення наслідків злочину та спроби виправити ситуацію.

Не є злочином дія або бездіяльність особи, яка заподіяла шкоду правоохоронюваним інтересам, вчинена під безпосереднім впливом фізичного примусу, внаслідок якого особа не могла керувати своїми вчинками.

08 липня 2022 року головний юрист Звенигородського бюро правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання БВПД Олена Олійник провела захід в приміщенні Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг Звенигородського району) для працівників на тему: «Тлумачення статті 40 Кримінального кодексу України».

Під час заходу юрист розповіла, що фізичним примусом визнається такий вплив на тілесну недоторканність та свободу особи, коли вона позбавляється можливості діяти за своїм розсудом, примушується до вчинення суспільно небезпечного діяння, яке завдає шкоди правоохоронюваним інтересам або створює небезпеку заподіяння такої шкоди, шляхом застосування до неї фізичного впливу.

Підставою фізичного примусу є протиправна поведінка суб'єкта, який застосовує певне насильство. Фізичний примус може полягати у заподіянні тілесних ушкоджень, завданні ударів, нанесенні побоїв іншій особі, застосуванні до неї інших насильницьких дій, що завдають фізичного болю або призводять до втрати можливості керувати своїми вчинками (катування, зв'язування, обмеження можливості дихати, введення наркотичних препаратів, незаконне позбавлення волі тощо). Ознакою підстави фізичного примусу є обстановка, яка свідчить про вимушеність поведінки особи, щодо якої застосовується насильство, наявність такого стану, коли внаслідок застосування насильства особа не здатна керувати своїми вчинками, тому вимушена підкоритися вимогам того, хто застосовує насильство, у зв'язку з цим виключається можливість самостійної, вольової поведінки такої особи. Тому заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам під впливом фізичного примусу носить вимушений характер. Крім того, другою ознакою підстави фізичного примусу визнається наявність та дійсність непереборного примусу, спрямованого на обмеження фізичних функцій особи, щодо якої застосовується фізичне насильство, коли вона взагалі не здатна керувати своїми вчинками, вимушена підкоритися тому, хто застосовує насильство, оскільки обмежена вимогою певної поведінки.

Метою застосування фізичного насильства може визнаватися намагання позбавити особу можливості діяти за своїм розсудом, вимагання певної поведінки, примушування до вчинення певного суспільно небезпечного діяння (діянь). При виключенні кримінальної відповідальності на підставі ч. 1 ст. 40 КК України необхідно встановлювати характер та ступінь фізичного примусу, індивідуальні фізичні можливості особи, психічний стан, у якому вона опинилася внаслідок застосування такого примусу. Особа, яка перебувала під безпосереднім впливом переборного фізичного примусу, в обстановці якого зберігала можливість керувати своїми діями, і при цьому не знаходилася у стані крайньої необхідності, за завдану шкоду правоохоронюваним інтересам має нести кримінальну відповідальність на загальних підставах. Так, наприклад, у випадку спричинення охоронцю легких тілесних ушкоджень, які посягання неповнолітньої особи, невиконання покладених обов'язків та нездійснення необхідних дій щодо припинення посягання та затримання злочинця, є підставою для притягнення до кримінальної відповідальності на загальних засадах.

Також, юрист розповіла, що психічним примусом визнається: 1) погроза застосування до особи чи її близьких фізичного насильства (погроза позбавити життя, заподіяти тілесні ушкодження, викрасти особу чи позбавити її волі, вплив на особу за допомогою гіпнозу) або 2) погроза заподіяння шкоди іншим правоохоронюваним інтересам (погроза знищити або пошкодити майно, розголосити відомості, що ганьблять особу або її близьких). Як правило, застосування до особи психічного примусу не позбавляє її можливості керувати своїми діями, а тому психічний примус не завжди визнається обставиною, що виключає злочинність діяння.

В рамках виконання Програми «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство» **09 серпня 2022 року** головний юрист сектору «Кам'янське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Зайцев Дмитро здійснив виїзний прийом громадян Грушківського старостинського округу Кам'янської територіальної громади. Під час виїзду проведено інформаційно-роз'яснювальний захід щодо земельних правовідносин, а також надано консультації жителям громади з актуальних питань земельного, сімейного та трудового права зокрема щодо терміну відпустки без збереження заробітної плати на період воєнного стану, припинення договору оренди землі, як здійснити державну реєстрацію

договору оренди землі під час воєнного стану та інших питань. По закінченню заходу поширені інформаційні матеріали системи безоплатної правової допомоги з контактами бюро.

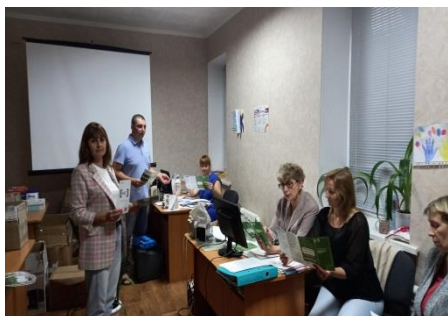
06 вересня 2022 року завідувач сектору «Лисянське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Василь Ямковий в приміщенні Звенигородського районного сектору № 3 філії ДУ «Центр пробації» в Черкаській області провів виховну годину на тему: «Запобігання та протидія булінгу в навчальних закладах»;

12 липня 2022 року в приміщенні комунального закладу «Городищенського центру надання соціальних послуг» Городищенської міської ради, головними юристами сектору «Городищенського бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Миколою Барабашем та Наталією Крикун проведено лекцію на тему «Відновне правосуддя для неповнолітніх» за участю спеціалістів КЗ «Городищенського центру надання соціальних послуг» Городищенської міської ради.

Під час заходу відзначено, що правова освіта здатна попередити окремі життєві трагедії, що виникають через незнання законів. Особливо це важливо для неповнолітніх. Але якщо ж дитина таки переступила межу закону, зараз у неї з'явився шанс виправити цю помилку. Цей шанс надає відновне правосуддя для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення.

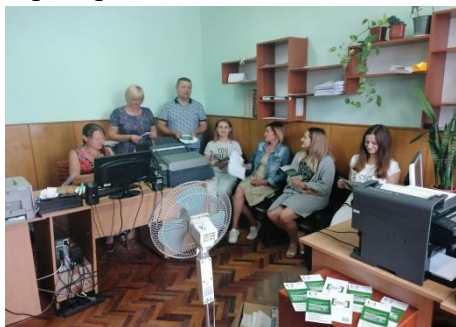
Неповнолітні нерідко вдаються до правопорушень під негативним впливом найближчого оточення. І це мікросередовище вимагає від дитини довести свою приналежність до нього, вчинивши якийсь негарний вчинок. Інколи цей необачний вчинок може зіпсувати дитині все життя. А відновне правосуддя – це сучасний підхід до реагування на протиправну поведінку та вчинення злочинів. Головним тут є врахування балансу інтересів громади, потерпілої особи та правопорушника. Адже далеко не завжди суворе покарання є запорукою виправлення людини.

10 серпня 2022 року завідувач сектору «Лисянське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Василь Ямковий організував проведення «круглого столу» в приміщенні відділу № 2 управління адміністративних послуг Головного управління Держгеокадастру в Черкаській області на тему: «Особливості регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану».

Під час зустрічі присутнім роз'яснено про останні законодавчі зміни в сфері земельних відносин під час дії воєнного стану.

9 червня 2022 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану», яким визначаються особливості регулювання земельних відносин, а саме володіння, користування та розпорядження землею під час дії воєнного стану. Метою даного закону є оперативне надання земельних ділянок державної, комунальної власності в оренду для розміщення виробничих потужностей підприємств, що переміщені із зони бойових дій, без проведення земельних торгів із обмеженнями умов оренди, забезпечення функціонування життєво важливої інфраструктури та забезпечення техногенної безпеки, а також надання земельних ділянок для розміщення об'єктів для тимчасового перебування внутрішньо переміщених осіб. Також зазначено, що зміни спрямовані на спрощення процедур та оперативне надання земельних ділянок державної і комунальної власності в оренду без проведення земельних торгів, але з обмеженням умов оренди: розміщення внутрішньо переміщених осіб, а також переміщення підприємств із зони бойових дій на безпечніші території.

ЮНІСЕФ визначає булінг (від англ. to bull – переслідувати) як небажану агресивну поведінку дітей шкільного віку, яка призводить до цькування дитини іншою дитиною чи групою дітей з метою приниження, залякування та демонстрації сили.

07 вересня 2022 року у приміщенні Городищенської дитячої школи мистецтв імені С.С. Гулака-Артемівського Городищенської міської ради головним юристом сектору «Городищенського бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Наталією Крикун проведено лекцію для працівників на тему: «Запобігання та протидія булінгу в навчальних закладах».

Під час лекції було відзначено, що булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Досить поширеною і часто обговорюваною проблемою в шкільному середовищі є проблема булінгу. Від булінгу може страждати кожен і якщо стояти осторонь і думати, що це мене обминє, то це не зовсім так, тому, що статистика по Україні шокує. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) Україна посідає четверту сходинку серед країн Європи за рівнем проявів агресії підлітків. У ситуації булінгу існує три сторони: агресор(булер), жертва (потерпілий) та спостерігач (може бути відсутній). Щоб стати об'єктом цькування не обов'язкова наявність якоїсь певної ознаки. Це може бути будь що. Наприклад, дитина

відмінно навчається, стильно одягається чи наділена певним талантом. Для булера завжди знайдеться причина для приниження.

Для того, щоб зрозуміти чи терпить дитина знущання потрібно мати із нею довірливі відносини. Стати своїй дитині другом, опорою, щоб вона знала і розуміла, що саме вам можна відкритись, бути захищеним і нічого не боятись. Це найкраща профілактика. При відсутності довірливих стосунків між дитиною і батьками, дуже важко говорити про щирість у спілкування та бажання відкритись. Потрібно інформувати дитину про дане явище, пояснювати усю небезпеку такої поведінки, доносити той факт, що мовчати не можна! Але коли ситуація булінгу всеж таки виявлена (батьки самі помітили, дитина розповіла, чи повідомив класний керівник і т. д.) слід терміново повідомити адміністрацію школи. Обов'язково пояснити дитині, що її вини в цьому немає, вона невинна. Найчастіше явними агресорами є діти із психічними порушеннями, з порушеннями базових принципів соціалізації.

Верховна Рада України 18 грудня 2018 року прийняла Закон України №8584 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо протидії булінгу», який вперше визнає юридично поняття булінгу в українському законодавстві та передбачає відповідальність не тільки за вчинення, але й за приховування випадків булінгу. Відповідний закон вносить зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення, згідно з якими встановлюється відповідальність за булінг. Також внесені зміни до Закону «Про освіту», де визначаються механізми протидії цьому явищу.

Згідно з Цивільним кодексом, дитина у віці до 14 років має часткову цивільну дієздатність та не несе відповідальності за заподіяну нею шкоду. Тобто за будь-який вчинок дитини, пов'язаний із заподіянням шкоди, відповідатимуть її батьки. Окрім відшкодування вказаної вище шкоди, батьки такої дитини можуть бути притягнуті до адміністративної відповідальності (накладення штрафу) за ст.184 Кодексу України про адміністративні правопорушення, тобто за невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дитини. Також батьками або адміністрацією школи може бути направлена заява до Управління ювенальної превенції Національної поліції (раніше Кримінальна поліція у справах неповнолітніх) для того, щоб поставити на облік дитину, яка вчинила насильство.

А Кримінальний Кодекс України вказує вичерпний перелік статей, за які особа у віці від 14 років несе кримінальну відповідальність, наприклад, ст.121 “Умисне тяжке тілесне ушкодження”, ст.122 “Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження”. Тобто, дитина у віці від 14 років до 16 років може бути притягнутою до кримінальної відповідальності, якщо заподіє однокласнику чи будь-якій іншій особі ушкодження, що можуть кваліфікуватися як середньої тяжкості або тяжкі.

Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору передбачає створення доступного простору в Україні за шістьма основними напрямками: фізична, інформаційна, суспільна, економічна, цифрова та освітня доступність для всіх категорій населення, в тому числі і для людей похилого віку. За кожним з цих напрямків Стратегія пропонує комплекс рішень, спрямованих на різні суспільні групи, зокрема, людей з інвалідністю, молодь, батьків з маленькими дітьми, літніх людей. Головна мета – зробити безбар'єрність новою суспільною нормою, коли поважаються та враховуються особливості і потреби кожної людини в нашій державі, яка поважає європейські цінності.

Щоб досягти інформаційної доступності, необхідно максимально застосовувати технології, що враховують потреби та можливості людей з порушеннями зору, слуху та

різними рівнями комунікативності. Це має відкрити доступ до медіапродукції, послуг, виборчих та судових процесів, інформації, що надає держава.

12 липня 2022 року головний юрист сектору «Корсунь-Шевченківського бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Оксана Курчатова провела круглий стіл з державним реєстратором Селищенської сільської ради Звенигородського району Ольгою Чередніченко на тему «Доступність держаних сервісів для осіб похилого віку».

Центри надання адміністративних послуг не дарма називають ще й центрами цифрової культури та грамотності, адже тут можна без черг, бюрократичних зволікань та корупційних зазіхань на ваш гаманець отримати якісний сервіс, долучитися до оволодіння навичками поведіння із сучасною технікою. У ЦНАПі створено місця для самообслуговування відвідувачів, де працівники можуть надавати допомогу та консультації щодо самостійного отримання е-послуг відвідувачами, при звичаючи людей до користування електронними сервісами. Цьому сприяє запровадження обслуговування для оплати адміністративного збору через платіжні термінали, один з яких розташований в адміністративному приміщенні Селищанської сільської ради. Українці часто асоціюють успішну європейську інтеграцію із практичними речами, зокрема роботою центрів надання адміністративних послуг, які чимало громадян вважають осередками європейськості на місцевому рівні.

Головна мета цього напрямку – забезпечити активну участь усіх без виключення у житті суспільства.

Правова освіта здатна попередити окремі життєві трагедії, що виникають через незнання законів. Особливо це важливо для неповнолітніх. Але якщо ж дитина таки переступила межу закону, зараз у неї з'явився шанс виправити цю помилку. Цей шанс надає відновне правосуддя для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення.

10 серпня 2022 року у місті Городище Черкаської області, головним юристом сектору «Городищенського бюро правової допомоги» відділу Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Наталією Крикун, проведено вуличне інформування громадян на тему «Відновне правосуддя для неповнолітніх осіб».

Громадян поінформовано, що неповнолітні нерідко вдаються до правопорушень під негативним впливом найближчого оточення. І це мікросередовище вимагає від дитини довести свою приналежність до нього, вчинивши якийсь негарний вчинок. Інколи цей необачний вчинок може зіпсувати дитині все життя. А відновне правосуддя – це сучасний підхід до реагування на протиправну поведінку та вчинення злочинів. Головним тут є врахування балансу інтересів громади, потерпілої особи та правопорушника. Адже далеко не завжди суворе покарання є запорукою виправлення людини.

Відзначено, що програма відновне правосуддя застосовується за чотирьох умов:

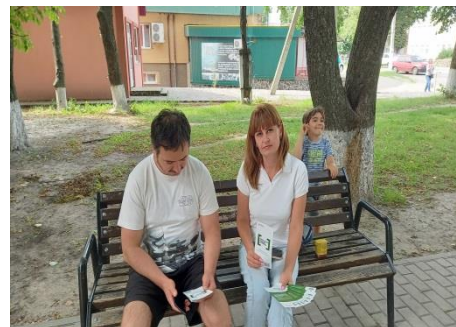
1. наявність потерпілої сторони (фізичної або юридичної особи);
2. якщо неповнолітній вперше вчинив злочин невеликої або середньої тяжкості;
3. визнання неповнолітнім факту вчинення злочину;
4. і неповнолітній, і потерпілий дали згоду на участь у програмі.

Програма відновлення для неповнолітніх надає можливість дітям, які допустилися помилки у житті, не розлучатися зі своїми батьками, рідними та близькими. Не потрапляти під негативний вплив осіб, які відбувають покарання в місцях позбавлення волі. Продовжувати навчання у школах та інших навчальних закладах.

З усіма неповнолітніми, які беруть участь у програмі з відновного правосуддя, працюють професійні психологи. Фахівці складають психологічні портрети цих дітей. Після цього призначаються заходи, направлені на ресоціалізацію неповнолітніх.

А, якщо неповнолітній відшкодує шкоду і примириться з потерпілим, успішно пройде етап ресоціалізації, має шанс бути звільненим від кримінальної відповідальності.

Також під час заходу роз'яснено, що таке безоплатна правова допомога, порядок отримання первинної та вторинної безоплатної правової допомоги, та розповсюджені друківані матеріали системи безоплатної правової допомоги з контактною інформацією.

Доступність правової допомоги – один із основоположних та незмінних принципів роботи системи надання безоплатної правової допомоги. Вона досягається розгалуженою мережею точок доступу, роботою контакт-центру та онлайн-сервісами та можливістю отримати адресну допомогу.

Інколи задля вирішення правового питання необхідне живе спілкування клієнта з фахівцем системи БПД. Але що робити, якщо людина не може дістатись найближчої точки доступу або не в змозі скористатись онлайн-сервісами.

Саме на цей випадок і передбачена адресна правова допомога. Її суть полягає у тому, що людина може зателефонувати до контактного центру системи БПД, або до бюро та залишити запит на отримання адресної правової допомоги. У таких випадках юристи бюро приходять до місця проживання чи перебування клієнта, аби роз'яснити юридичні аспекти порушеного питання.

«В окремих життєвих ситуаціях можливість отримати адресну правову допомогу для людини є чи не єдиним способом вирішити своє правове питання. Багато осіб похилого віку, особливо самотніх, маломобільні групи населення просто фізично не можуть звернутися до бюро правової допомоги. Тому після отримання звернення про надання адресної правової допомоги працівники бюро узгоджують з людиною місце, дату та час надання їй такої допомоги та здійснюють виїзд до місця проживання чи перебування особи»

07 вересня 2022 року головним юристом сектору «Звенигородське бюро правової допомоги» Сергієм Косенко зроблено виїзд за місцем мешкання громадянина Штанько Валерія Анатолійовича

Громадянин Штанько В.А. є людиною похилого віку, має порушення опорно-рухомого апарату, переміщується по квартирі за допомогою палиці, а тому не має можливості приїхати до найближчого бюро правової допомоги в зв'язку з чим звернувся до центру надання БВПД з проханням надати йому юридичну консультацію на дому.

Головним юристом сектору «Звенигородське бюро правової допомоги» Сергієм Косенко було надано Штанько В.А. правову допомогу у вигляді юридичної консультації з питання оскарження дій посадових осіб органів державної влади.

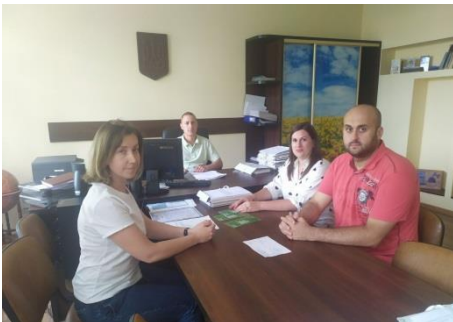

14 липня 2022 року в приміщення Черкаського районного відділу № 3 філії ДУ «Центр пробації» у Черкаській області відбувся семінар на тему: «Відновне правосуддя для неповнолітніх осіб».

Про те, як працює програма відновного правосуддя, про приклади її успішної реалізації розповіла провідний фахівець із зв'язків з громадкістю та пресою Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Олена Сокол. У бесіді також взяли участь працівники Черкаського районного відділу № 3 філії ДУ «Центр пробації» у Черкаській області. Провідний іспектор Черкаського районного відділу № 3 філії ДУ «Центр пробації» у Черкаській області Юлія Пашина, зокрема, розповіла, з якою метою впроваджується програма та які завдання вона покликана вирішувати. Також наголосила, що «Однією із принципово важливих умов проекту є згода потерпілої сторони на примирення. А це доволі кропіткий процес, що передбачає ефективну комунікацію, злагоджену роботу всіх учасників проекту, включаючи адвокатів, медіаторів, психологів»

11 серпня 2022 року директором Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Савчуком Євгеном була проведена робоча зустріч з начальником управління ГУ Держгеокадастру у місті Сміла Дорошенком Романом та заступником начальника Пономаренко Іриною.

Тема зустрічі: «Особливості регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану». Учасники заходу розглянули основні із чинних законодавчих змін у цій сфері зокрема особливості вчинення правочинів, предметом яких є земельна ділянка, доступ до відомостей із Державного земельного кадастру, особливості користування землями сільськогосподарського призначення, можливість відшкодування збитків власників/користувачів земельних ділянок, спричинених війною, говорили також про потенційні зміни в земельному законодавстві.

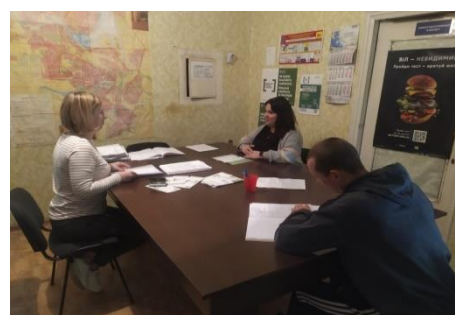
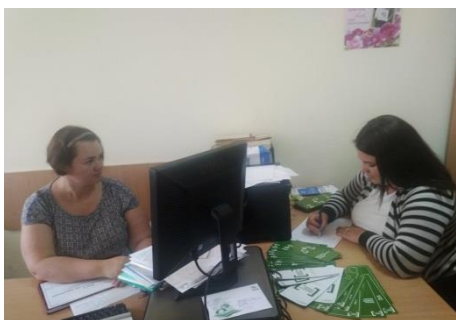

06 вересня 2022 року провідний фахівець із зв'язків з громадськістю та пресою відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Олена Сокол провела консультування та інформування з правових питань суб'єктів пробації Черкаського районного відділу № 3 філії ДУ «Центр пробації» у Черкаській області. Підвищення правової обізнаності осіб, які перебувають на обліку в установах пробації є важливим чинником запобігання випадків повторного скоєння злочинів та правопорушень. Саме тому присутнім повідомлено, що законодавство України гарантує всім рівний доступ до безоплатної правової допомоги, необхідної для забезпечення захисту їх прав в порядку встановленому Законом України «Про безоплатну правову допомогу».

Присутнім роз'яснено правові аспекти відповідальності осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, за порушення порядку відбування покарання

До Смілянського місцевого центру з надання правової допомоги часто звертаються сімейні пари для консультації або допомоги у підготовці документів про розірвання шлюбу. Спеціалісти центру завжди готові надати кваліфіковану консультацію з цього питання, але в усіх випадках правники системи безоплатної правової допомоги радять найперше - не приймати поспішних рішень.

У зв'язку з цим **19 липня 2022 року**, провідним фахівцем із зв'язків з громадськістю та пресою Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Оленою Сокол та працівниками відділу державної реєстрації актів цивільного стану по місту Сміла організовано робочу зустріч, на якій обговорили порядок державної реєстрації розірвання шлюбу в органах РАЦС, Розірвання шлюбу в судовому порядку, Розділ майна між подружжям.

За період дії воєнного стану законодавство, яке регулює земельні відносини, змінювалося неодноразово. Деякі введені на початку дії воєнного стану обмеження законодавець уже встиг послабити, а для певних зумовлених або видозмінених війною правовідносин - передбачив нове регулювання.

11 серпня 2022 року в приміщенні Центру надання адміністративних послуг виконавчого комітету Смілянської міської ради, провідним фахівцем із зв'язків з громадськістю та пресою Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Оленою Сокол, проведено лекцію на тему: «Особливості регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану».

З метою надання та зміни цільового призначення земельних ділянок для розміщення виробничих потужностей підприємств, що переміщуються (евакууються) із зони бойових дій, розміщення об'єктів для тимчасового перебування внутрішньо переміщених осіб, ведення сільськогосподарського виробництва, сталого функціонування газотранспортної та газорозподільної систем, водопостачання і водовідведення, виробництва тепла, електронних комунікацій 12 травня 2022 року було прийнято Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану" (законопроект № 7289 від 15 квітня 2022 року) ("Закон 7289"). Станом на дату цієї статті Закон 7289 ще не підписано Президентом України.

Законом 7289 пропонується передбачити можливість:

- передавати в оренду земельні ділянки, що переходять до комунальної власності територіальних громад, без державної реєстрації права комунальної власності на них;

- передавати земельні ділянки державної, комунальної власності в оренду без проведення земельних торгів (з визначенням певних умов передачі в договорі оренди) для:

а) розміщення виробничих потужностей підприємств, переміщених (евакуйованих) із зони бойових дій (у тому числі тих, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави);

б) розміщення річкових портів (терміналів) на річці Дунай/мультимодальних терміналів та виробничо-перевантажувальних комплексів, якщо Державна служба морського та річкового транспорту України/Міністерство інфраструктури України прийме рішення про доцільність їх будівництва (розширення);

в) розміщення морських портів;

г) будівництва мереж електропостачання, газорозподільних, водопровідних, теплопровідних, каналізаційних мереж, електронних комунікаційних мереж, об'єктів магістральних газопроводів;

д) ТСВ;

- передавати в оренду для ведення ТСВ земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності, що не віднесені до земель для ведення ТСВ, без зміни їх цільового призначення;

- передавати земельні ділянки комунальної власності у постійне користування виконавчим органам сільських, селищних, міських рад для розміщення об'єктів для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб ("ВПО"). Разом із тим, передача земельних ділянок державної, комунальної власності для таких цілей на інших речових правах фізичним та юридичним особам забороняється;

- розмішувати тимчасові споруди, їх комплекси, інженерні мережі, призначені для тимчасового проживання ВПО на земельних ділянках усіх категорій земель та без зміни їх цільового призначення. Виняток - землі природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного, історико-культурного та лісгосподарського призначення;

- змінювати цільове призначення земельної ділянки на підставі мотивованого висновку уповноваженого органу містобудування та архітектури відповідної ради, у разі відсутності містобудівної документації на місцевому рівні;

- не дотримуватись правил співвідношення між видом цільового призначення земельної ділянки та видом функціонального призначення території у разі будівництва для тимчасового проживання ВПО;

- безперешкодного та безкоштовного доступу до земельних ділянок усіх форм власності для структур, відповідальних за обслуговування газо-, водо-, теплопостачальної систем та операторів електронних комунікацій з метою швидкої ліквідації аварій.

Як бачимо, законодавець підійшов системно до врегулювання земельних відносин в умовах воєнного стану, передбачивши як багато спрощень для забезпечення функціонування аграрного сектору економіки та прискореного відновлення інфраструктури України, так і суттєві обмеження.

Водночас, такі обмеження слугують меті мінімізувати кількість зловживань, яка могла би суттєво збільшитись в умовах воєнного стану за відсутності належного контролю. Тому, сподіваємося, що усі незручності, спричинені вимушено встановленими обмеженнями, як і воєнний стан, триватимуть недовго, а закладена регулятивна основа для відновлення України допоможе пришвидшити ліквідацію наслідків війни.

13 вересня 2022 року в приміщенні Смілянського міськрайонного центру зайнятості, заступником начальника відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Наталією Мамоною та провідним фахівцем із зв'язків з громадськістю та пресою Оленою Сокол проведено лекцію на тему: «Прийняття спадщини в умовах воєнного стану».

Присутніх поінформовано, що у зв'язку з введенням в Україні 24 лютого 2022 року воєнного стану, постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року №164 "Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану" (зі змінами) призупинено перебіг строку прийняття спадщини на час його дії. Якщо спадщина відкрилась до початку запровадження воєнного стану і строк для прийняття спадщини не закінчився на момент запровадження

воєнного стану, то строк для прийняття спадщини зупиняється і буде продовжений після припинення воєнного стану.

Альтернативний шлях – примирення неповнолітнього правопорушника з потерпілим, відновлення соціальних зв'язків з суспільством. Відновне правосуддя дає шанс не стати засудженим в юному віці, виправити ситуацію з нанесеною шкодою для потерпілої сторони, зробити висновки та більше не вчиняти кримінальних проступків і правопорушень.

13 липня 2022 року головний юрист «Лисянське бюро правової допомоги» Смілянського МЦ з надання безоплатної вторинної правової допомоги Оксана Ярова прочитала на лекції для працівників та відвідувачів в Лисянському районному секторі Державної міграційної служби України на тему: «Відновне правосуддя для неповнолітніх».

Відновне правосуддя – це підхід до реагування на протиправну поведінку та вчинення злочинів, який враховує баланс інтересів потерпілої особи, правопорушника та громади.

Відновне правосуддя запрошує обидві сторони конфлікту до діалогу, дає можливість усім учасникам інциденту досягти спільного рішення та відновити справедливість. У багатьох народів світу існували практики вирішення ситуацій, які сьогодні закон визначає як злочин.

«Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення» — це не лише про підписання угоди, відшкодування збитків та звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності. Програма повинна охоплювати широке коло заходів, направлених на роботу з дитиною та її батьками, аби неповнолітній справді усвідомив різницю між «добре» та «погано», переоцінив свої погляди на життя, пріоритети та в майбутньому не порушував закон.

12 серпня 2022 року Смілянський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги разом з Громадська Організація «Січ». Сміла, Україна підписали меморандум про співпрацю

Серед основних напрямів співпраці в межах меморандуму є:

- підвищення рівня правової поінформованості громадян щодо захисту своїх прав;
- забезпечення захисту прав осіб, на яких поширюється дія Закону, у тому числі права на безоплатну вторинну правову допомогу;
- розроблення та розповсюдження інформаційних матеріалів щодо прав та соціальних гарантій;
- проведення спільних комунікативних заходів (конференцій, семінарів, «круглих столів» тощо), спрямованих на підвищення рівня правової освіти та правової обізнаності населення.

Смілянський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги:

Безоплатна правова допомога — гарантована Конституцією України можливість для кожного отримати безоплатну первинну правову допомогу, а також можливість певної категорії осіб отримати безоплатну вторинну правову допомогу у передбачених законом випадках.

Правові послуги, які надають працівники центрів та залучені центрами адвокати, безоплатні для клієнтів і оплачуються державою.

У житті кожної людини виникають питання, що пов'язані зі спадкуванням. Із введенням воєнного стану на території України багато сфер зазнали змін в правовому регулюванні. Спадкові правовідносини - не виключення.

15 вересня 2022 року заступник начальника відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Наталія Мамонова провела лекцію для відвідувачів Центру надання адміністративних послуг виконавчого комітету Смілянської міської ради на тему: «Прийняття спадщини в умовах воєнного стану».

Фахівець центру роз'яснила що, право на спадщину в обов'язковому порядку необхідно оформити у нотаріуса (державного або приватного) в будь-якому населеному пункті на підконтрольній території України. Першочерговими діями, які необхідно вчинити спадкоємцю для оформлення спадщини є:

1. Отримати повторне свідоцтво про смерть спадкодавця (може отримати спадкоємець в будь-якому органі ДРАЦС на території України).

2. Подати заяву про прийняття спадщини нотаріусу без обмеження строку у шість місяців.

3. Після подачі заяви нотаріус відкриває спадкову справу і видає спадкоємцеві довідку з переліком документів, необхідних для оформлення спадщини, із зазначенням розміру плати за вчинення нотаріальних дій.

! Важливо: отримання свідоцтва термінами не обмежено.

Для прийняття спадщини та подальшого його оформлення необхідно мати наступні документи:

*свідоцтво про смерть спадкодавця;

*документи, що підтверджують родинні стосунки (свідоцтво про народження, шлюб тощо);

*документи, що підтверджують право власності на майно померлого (наприклад, свідоцтво про право власності, договір дарування та інше);

*державні акти на земельні ділянки;

*ощадні книжки чи договори з банківськими установами;

*сертифікати цінних паперів;

*свідоцтва про реєстрацію авто- і мототранспортних засобів;

*паспорт спадкоємця;

*ідентифікаційний код спадкоємця;

*за наявності— заповіт, який у подальшому залишається у справах нотаріуса;

*довідка з ЖЕКу (якщо спадкоємець проживав разом зі спадкодавцем на момент смерті).

Якщо нотаріус відмовляється вчинити нотаріальну дію, на Вашу вимогу він зобов'язаний у письмовій формі викласти причини відмови і протягом трьох днів видати відповідну Постанову. Постанову про відмову здійснити нотаріальні дії може бути оскаржено в суді.

Найвища цінність суспільства - людина, і, як слід, її добробут та можливість до самореалізації. Проте, перед багатьма нашими громадянами стоїть ряд бар'єрів у реалізації своїх прав, отриманні доступу публічних послуг та повноцінної участі у культурному, політичному і суспільному житті.

Саме про це розповідав **14 липня 2022 року** завідувач сектору «Лисянське бюро правової допомоги» Смілянського МЦ з надання БВПД Василь Ямковий під час семінару для працівників Служби соціальної роботи Комунальної Установи «Центр надання соціальних послуг» Лисянської селищної ради, а також їх клієнтів поважного віку на тему: «Доступність державних сервісів для осіб похилого віку»

Він зазначив, що проблеми наявні у загальному доступі до інфраструктури (як фізичної, так і цифрової), а також у кожній сфері життя людини. Крім того, недосконалість статистики не дає змогу точно визначити кількість людей, яка щоденно стикається з тими, чи іншими бар'єрами та, як наслідок, ускладнює розроблення політик для усунення цих бар'єрів.

Юрист підкреслив, що Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору передбачає його в Україні за шістьма основними напрямками: фізична, інформаційна, суспільна, економічна, цифрова та освітня безбар'єрність.

За кожним з цих напрямків Стратегія пропонує комплекс рішень, спрямованих на різні суспільні групи, зокрема, людей з інвалідністю, молодь, батьків з маленькими дітьми, літніх людей. Розкриваючи тему доступності державних сервісів для осіб похилого віку, представник системи БВПД підсумував, що їх головна мета – зробити безбар'єрність новою суспільною нормою, коли поважаються та враховуються особливості і потреби кожної людини.

Окупація (від лат. *occupatio* — загарбання) - зайняття збройними силами однієї держави частини або всієї території іншої держави без отримання суверенних прав на неї. Режим військової окупації регулюється Гаазькою конвенцією 1907 року, Женевською конвенцією 1949 року «Про захист цивільного населення», Гаазькою конвенцією про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту від 1954 року.

Відповідно до положень IV Гаазької конвенції 1907 р., IV Женевської конвенції 1949 р., Додаткового протоколу I окупаюча сторона зобов'язана ужити всі заходи для забезпечення порядку на захопленій території.

Населення окупованої території не можна примушувати до складання присяги на вірність, до участі у військових діях, спрямованих проти їх країни, до надання відомостей про її армію. Мають поважати честь, життя цивільних осіб, їх власність, релігійні переконання, сім'я.

Та це не про реалії окупації території України військами російської федерації. Ми стаємо свідками багаточисленних порушень фундаментальних прав людини, закріплених у цих міжнародних нормативних актах.

Окупаційна влада рф намагається не тільки силою впливати на волю наших громадян, але і юридично закріплювати свої злочинні дії у відповідних «нормативних» документах.

І часто українці, які проживають на окупованих територіях, опиняються перед дилемою: визнавати чи не визнавати нормативні акти окупаційної влади, виконувати їх чи не виконувати? Позиція нашої держави така: всі нормативні акти, видані органами окупаційної влади є нікчемними, і жодних юридичних наслідків за їх невиконання не буде.

Саме з цього питання **10 серпня 2022 року** головним юристом сектору «Шполянське бюро правової допомоги» Віктором Антипенком у Центрі гуманітарної допомоги Шполянської міської ради ОТГ проведено зустріч із особами, які вимушено переселилися із

окупованих територій. Адже саме ця категорія наших громадян, як ніхто інший знають, що таке окупація та яке життя в ній.

Учасникам зустрічі також доведено зміст ст. 40 КК України, відповідно до якої не є кримінальним правопорушенням дія або бездіяльність особи, яка заподіяла шкоду правоохоронюваним інтересам, вчинена під безпосереднім впливом фізичного примусу, внаслідок якого особа не могла керувати своїми вчинками.

Відповідно до пункту 31 частини першої статті 1 Закону України «Про освіту» булінгом (цькуванням) є діяння (дія або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

07 вересня 2022 року головний юрист Звенигородського бюро правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання БВПД Олена Олійник провела лекцію в приміщенні ДНЗ «Звенигородський центр підготовки і перепідготовки робітничих кадрів» для здобувачів освіти на тему: «Запобігання та протидія булінгу в навчальних закладах».

Під час заходу юрист розповіла, що до булінгу (цькування) в закладах освіти належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні закладу освіти та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, їдальнею тощо) та (або) за межами закладу освіти під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу освіти, та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою керівника закладу освіти, в тому числі дорогою до (із) закладу освіти.

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін - кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого;

Також, юрист розповіла, що найпоширенішими формами булінгу є: словесні образи, глузування, обзивання, погрози; образливі жести або дії, наприклад, плювки; залякування за допомогою слів, загрозливих інтонацій, щоб змусити жертву щось зробити чи не зробити; ігнорування, відмова від спілкування, виключення із гри, бойкот; вимагання грошей, їжі, речей, умисного пошкодження особистого майна жертви; фізичне насилля (удари, щипки, штовхання, підніжки, викручування рук, будь-які інші дії, які заподіюють біль і навіть тілесні ушкодження); приниження за допомогою мобільних телефонів та інтернету (СМС-повідомлення, електронні листи, образливі репліки і коментарі у чатах і т.д.), поширення чуток і пліток.

Відповідно до частини другої статті 54 Закону України "Про освіту" педагогічні працівники зобов'язані захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти,

запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам.

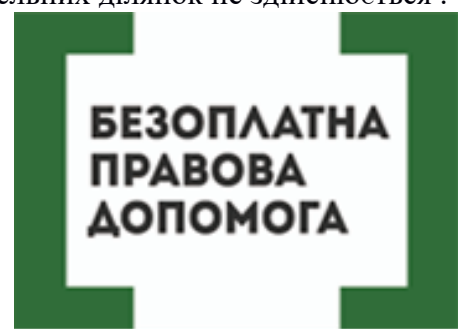
З метою підвищення рівня правової обізнаності громадян у сфері земельних правовідносин, в рамках виконання Програми «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство», **14 липня 2022 року** завідувач сектору «Лисянське бюро правової допомоги» Василь Ямковий провів семінар для працівників ТОВ «Статус фактор гарант» на тему: «Переважне право орендаря на купівлю земельної ділянки сільгосппризначення».

Купівля-продаж земельної ділянки здійснюється з дотриманням переважного права на її придбання. Переважне право на придбання земельної ділянки може бути передане його суб'єктом іншій особі, про що такий суб'єкт має письмово повідомити власника земельної ділянки. Черговість та перелік суб'єктів, які мають переважне право, встановлюється ст. 130-1 Земельного кодексу України.

Договір купівлі - продажу земельної ділянки підлягає обов'язковому нотаріальному посвідченню. Перед посвідченням угоди про відчуження земельної ділянки сільськогосподарського призначення нотаріус перевіряє дотримання встановлених Земельним кодексом України вимог до набувачів права власності на такі земельні ділянки, в тому числі обмежень щодо загальної площі земельних ділянок, які має право набувати у власність одна особа. Перевірка здійснюється з використанням відомостей Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, Державного земельного кадастру і Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. Якщо за результатами перевірки виявлено невідповідність таким вимогам, нотаріус відмовляє у посвідченні угоди.

Зміна цільового призначення земельної ділянки – без розроблення документації із землеустрою

Крім того, нотаріус повинен перевірити джерело походження коштів у покупця, за які він планує набути право власності на землю. Не допускається набуття права власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення за відплатними договорами в разі відсутності в покупця документів, які підтверджують джерела походження коштів або інших активів, за які набувається таке право. Якщо вказані вище вимоги щодо площі та джерел коштів/активів не дотримані, то це буде підставою для визнання недійсним правочину, за яким набувається право власності на земельну ділянку, а також для конфіскації земельної ділянки. В період військового стану, коли в Україні війна, продаж земельних ділянок не здійснюється .

Воєнний стан вимагає швидких дій, підпорядкованих єдиній меті – відсічі збройної агресії ворога. Правила регулювання земельних відносин мирного часу, коли процедури надання земельних ділянок тривають місяцями, в умовах воєнного стану неефективні.

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану» урегулює більшість питань щодо використання земель для виробництва сільськогосподарської продукції та розміщення відповідної виробничої інфраструктури.

11 серпня 2022 року, в рамках проведення правопросвітницьких заходів, головним юристом сектору «Шполянське бюро правової допомоги» Папушняк Л.В. та працівниками відділу Держгеокадастру у Шполянському районі обговорено ключові аспекти, які врегулює Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану», - автоматичне поновлення на 1 рік договорів оренди, суборенди, емфітевзису, суперфіцію, земельного сервітуту земельних ділянок сільськогосподарського призначення, строк користування якими закінчився після введення воєнного стану, нову процедуру формування земельних ділянок сільськогосподарського призначення та присвоєння їй кадастрового номера на підставі спрощеної технічної документації.

В умовах російської військової агресії, громадяни України, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях, щоденно піддаються примусу до вчинення протиправних дій, тому надзвичайно важливим є розуміння змісту статті 40 Кримінального кодексу України.

07 вересня 2022 року у приміщенні Городищенської районної філії Черкаського обласного центру зайнятості, головними юристами сектору «Городищенського бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Наталею Крикун та Миколою Барабашем проведено лекцію фахівцям Городищенської районної філії ЧОЦЗ на тему: «щодо змісту ст. 40 ККУ відповідно до якої вчинення дії або бездіяльності, що заподіюють шкоду правоохоронюваним інтересам, під безпосереднім впливом фізичного примусу, внаслідок якого особа не могла керувати своїми вчинками, не визнається злочином, та інформації про те, що нормативно-правові акти окупаційних сил та окупаційних адміністрацій Російської Федерації є нікчемними, не створюють жодних правових наслідків, і нікчемність цих актів не підлягає оскарженню та не може бути скасована».

Під час проведеного заходу обговорено, що відповідно до ч.1 ст. 40 КК України не є кримінальним правопорушенням дія або бездіяльність особи, яка заподіяла шкоду правоохоронюваним інтересам, вчинена під безпосереднім впливом фізичного примусу, внаслідок якого особа не могла керувати своїми вчинками.

Згідно з ч.2 цієї ж статті питання про кримінальну відповідальність особи за заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо ця особа зазнала фізичного примусу, внаслідок якого вона зберігала можливість керувати своїми діями, а також психічного примусу, вирішується відповідно до положень ст.39 КК України.

Фізичний примус - це застосування до особи фізичного насильства з метою примусити її вчинити певні протиправні дії або не вчинити певні дій, які особа повинна була б вчинити (бездіяльність) всупереч її волі.

Є два види фізичного примусу:

- такий, що позбавляє особу, до якої застосовується, фізичної можливості вчинити на власний розсуд (наприклад, зв'язування, позбавлення волі, заподіяння тілесних ушкоджень, що призвели до втрати свідомості тощо);
- спрямований на те, щоб психологічно зламати особу та змусити її вчинити протиправне діяння (наприклад, мордування, катування тощо).

У разі застосування фізичного примусу, який повністю виключає можливість особи діяти на власний розсуд, кримінальна відповідальність особи за заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам повністю виключається на підставі частини першої статті 40 КК України.

Психічний примус - вплив на психіку особи з метою змусити її всупереч власній волі вчинити або утриматись від вчинення певних протиправних дій. Відповідальність особи за заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам у випадках застосування психічного примусу вирішується за правилами крайньої необхідності (стаття 39 КК України), а психічний примус у даному разі є обставиною, що виражає небезпеку.

Відзначено, що при виключенні кримінальної протиправності діяння на підставі статті 40 КК України підлягають оцінці характер та ступінь фізичного примусу, індивідуальні фізичні можливості особи, психічний стан, зокрема, у момент застосування фізичного чи психічного примусу.

Підлягає кримінальній відповідальності особа, яка, перебуваючи під впливом фізичного чи психічного примусу, зберігала можливість керувати своїми діями, при цьому не перебуваючи в стані крайньої необхідності.

Люди похилого віку мають право на користування всіма соціально-економічними та особистими правами і свободами, закріпленими Конституцією України, Законами України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», іншими законодавчими актами, які регулюють відносини у цій сфері.

14 липня 2022 року головний юрист Звенигородського бюро правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання БВПД Олена Олійник провела захід в приміщенні управління «Центр надання адміністративних послуг» (Центр-Дія) виконавчого комітету Звенигородської міської ради для працівників на тему: «Доступність державних сервісів для осіб похилого віку».

Під час заходу юрист розповіла, що центри надання адміністративних послуг не дарма називають ще й центрами цифрової культури та грамотності, адже тут можна без черг, зволікань та корупційних зазіхань отримати якісний сервіс, долучитися до оволодіння навичками поведіння із сучасною технікою.

Відсутність безбар'єрного середовища не лише створює проблеми для мільйонів громадян, але і призводить до загального погіршення добробуту кожної людини. Проблеми наявні у загальному доступі до інфраструктури (як фізичної, так і цифрової), а також у кожній сфері життя людини, зокрема ускладнений доступ до громадського транспорту та об'єктів фізичного оточення, відсутність адаптації інформації, сайтів та додатків для всіх громадян, суспільне несприйняття, бар'єри у доступі до освіти, роботи. Крім того, недостатній рівень забезпечення статистичними даними не дає змогу точно визначити кількість людей, які щодня стикаються з тими чи іншими бар'єрами, та, як наслідок, ускладнює процес формування та реалізації державної політики для усунення цих бар'єрів.

Також, юрист розповіла, що цифрові публічні сервіси (веб-сайти, додатки, цифрові послуги) недостатньо адаптовані для всіх груп населення, а тому потребують розроблення та впровадження відповідних стандартів.

Громадяни не завжди мають доступ до державних і комунальних сайтів, додатків та електронних послуг. Найбільш проблемним є доступ осіб з порушеннями зору, слуху та осіб з порушенням інтелектуального розвитку.

Причиною цього є те, що не всі державні сайти адаптовані для осіб з порушеннями зору, слуху та осіб з порушеннями інтелектуального розвитку, фізичними порушеннями. Така практика наявна, однак недостатньо масштабована та створює бар'єри у доступі до суспільно важливої інформації. Відсутня відповідна адаптація у державних та комунальних додатках.

Також відсутня система належного тестування цифрових державних та соціальних послуг. Крім того, проблемою є недостатня підтримка держави локалізації додатків, які несуть соціальну цінність.

9 червня 2022 року набув чинності Закон України №2247-ІХ, яким визначаються особливості регулювання земельних відносин, а саме володіння, користування та розпорядження землею на час війни.

11 серпня 2022 року у приміщенні відділу «земельних відносин, екології та раціонального природокористування» виконавчого комітету Городищенської міської ради, головним юристом сектору «Городищенського бюро правової допомоги» Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Миколою Барабашем проведено круглий стіл на тему: «Особливості регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану».

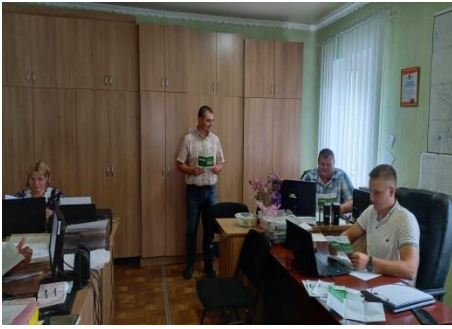
Під час заходу обговорено, що раніше набув чинності Закон України 2145-ІХ від 24.03.2022 р., ключовою зміною якого було скасування проведення електронних торгів щодо передачі в оренду земель с/г призначення на термін дії воєнного стану. Також, формування ділянки для передачі її в оренду здійснюється без внесення відомостей до Державного земельного кадастру (державної реєстрації) та присвоєння їй кадастрового номера. А право оренди земельної ділянки с/г призначення не підлягає державній реєстрації. Договір оренди, укладений за такими правилами, не може бути поновлений чи укладений на новий строк.

Закон України №2247-ІХ розширив перелік земель державної та комунальної власності, які на термін дії воєнного стану передаватимуться в оренду без проведення аукціону. Щодо всіх інших категорій земель, до яких обмеження не застосовується, вони продаються та передаються в оренду за правилами проведення земельних торгів, визначених у Земельному кодексі України та Постанови Кабінету Міністрів України №1013 від 22.09.2022 р.

Також, у Законі України №2247-ІХ не передбачений порядок і критерії визначення фізичних та юридичних осіб, яким надається право оренди ділянки державної, комунальної власності без проведення земельних аукціонів для розміщення виробничих потужностей підприємств, релокованих із зони бойових дій уникнення. Закон визначає лише основні засади та вимоги, тоді як детальний порядок буде визначений на рівні постанови Кабінету Міністрів України.

Також під час заходу було роз'яснено, порядок отримання первинної та вторинної безоплатної правової допомоги, та розповсюджені друковані матеріали системи безоплатної правової допомоги з контактною інформацією.

З метою проведення правопросвітницьких заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу у навчальних закладах **08 вересня 2022 року** головний юрист сектору «Кам'янське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Зайцев Дмитро провів правопросвітницький захід тему: «Запобігання та протидія булінгу в навчальних закладах» для працівників Кам'янського закладу загальної середньої освіти № 2 з поглибленим вивченням окремих предметів Кам'янської міської ради Черкаської області. Метою заходу було поглиблення знань присутніх, що регламентуються чинними нормативно-правовими актами, зокрема це Конституція України, яка не тільки визначає основні права та свободи громадян, а й гарантує їхній захист. Юристом роз'яснено, що булінг це дії або бездіяльність учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого. Типовими ознаками булінгу є: систематичність діяння; наявність сторін – кривдник, потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі; наслідки у вигляді психічної або фізичної шкоди, приниження, страху, тривоги, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

З кожним днем частішають випадки коли злочин вчиняється неповнолітнім. У зв'язку з цим **15 липня 2022 року** працівник сектору «Кам'янське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Токарь Ірина Сергіївна провела семінар з під обліковими особами Кам'янського РС філії ДУ «Центр пробачії» на тему: «Відновне правосуддя для неповнолітніх».

В більшості випадків неповнолітні вчиняють злочини через незнання законодавства та задля ствердження себе у певному колі знайомих. Враховуючи такі аспекти, та беручи до уваги момент, що суворе покарання не завжди є запорукою виправлення неповнолітнього було впроваджено Програму відновлення для неповнолітніх, яка являє собою сучасний підхід до реагування на протиправну поведінку та вчинення злочинів.

Для застосування Програми повинні бути такі умови: 1. наявність потерпілої сторони; 2. неповнолітній вперше вчинив кримінальний проступок чи злочин невеликої тяжкості; 3. визнання неповнолітнім факту вчинення правопорушення; 4. наявність згоди неповнолітнього та потерпілого на участь у програмі.

Дана програма являється методом примирення неповнолітнього правопорушника з потерпілим, який дозволяє дітям, що допустили помилку продовжувати навчатися у

навчальних закладах та не розлучатися з близькими. Але не варто вважати, що відновне правосуддя – це спосіб уникнути відповідальності, навпаки це інструмент для глибокого усвідомлення наслідків злочину та спроби виправити ситуацію.

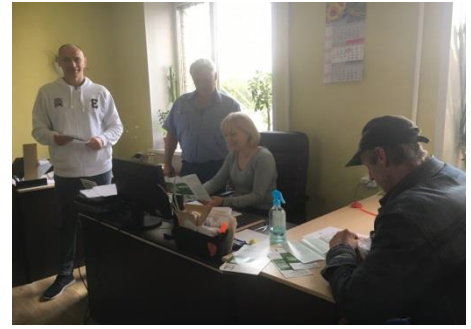
За період дії воєнного стану законодавство, яке регулює земельні відносини, змінювалося неодноразово. Деякі введені на початку дії воєнного стану обмеження законодавець уже встиг послабити, а для певних зумовлених або видозмінених війною правовідносин - передбачив нове регулювання. **11 серпня 2022 року** завідувач сектору «Корсунь-Шевченківське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Олег Кривошия провів круглий стіл з працівниками комунального підприємства «Корсунь Агро» на тему: «Особливості регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану». Учасники заходу розглянули основні із чинних законодавчих змін у цій сфері зокрема особливості вчинення правочинів, предметом яких є земельна ділянка, доступ до відомостей із Державного земельного кадастру, особливості користування землями сільськогосподарського призначення, можливість відшкодування збитків власників/користувачів земельних ділянок, спричинених війною, говорили також про потенційні зміни в земельному законодавстві

Як відрізнити звичайний конфлікт від булінгу, що робити, якщо ви є потерпілою стороною в ситуації насильства, що робити якщо Ви стали випадковим свідком насильницьких дій однієї особи стосовно іншої, яка роль відведена педагогічним працівникам у запобіганні та протидії булінгу?

Саме ці питання **08 вересня 2022 року** стали темою зустрічі головного юриста сектору «Корсунь-Шевченківське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Оксани Курчатової в Нетеребській гімназії Набутівської сільської ради Черкаської області з учнівським колективом закладу.

В ході зустрічі головний юрист провела також бесіди з педагогами даного навчального закладу про проблемні питання в подоланні насильства серед здобувачів освіти. Також провела лекцію для здобувачів освіти з п'ятого по дев'ятий класи гімназії на тему «Протидія булінгу та права відповідальність» та розповіла слухачам про правове трактування явища булінгу, про новітнє явище кібербулінгу, його основні ознаки та характеристики, про види правової відповідальності, яка може наступити за насильство серед учнів та його негативні наслідки. Також учням запропонувала до перегляду соціально-правові ролики з попередження булінгу. Слухачів проінформовано про заклади, які можуть надати психологічну та правову допомогу безкоштовно потерпілим особам внаслідок протиправних дій учасників навчального процесу.

Варто пам'ятати, що не кожен конфлікт є булінгом. Цькування - це тривалі, повторювані дії, а одинична сутичка між учасниками таким не може вважатися. Наприклад, якщо друзі посварилися та побилися чи діти разом весело штовхалися, але одна із них впала і забилася - це не вважається булінгом. Проте, якщо однолітки на чолі з булером регулярно насміхалися, принижували або ховали та кидали речі дитини, штовхали, не вперше нецензурно обзивали та били, викладали в соцмережі непристойні чи відфотошоплені знімки дитини – потрібно негайно діяти!

Ми живемо в часі, коли вже не обов'язково чекати у довгих чергах для отримання якоїсь довідки - всю необхідну інформацію можна отримати не виходячи з дому маючи для чого лише комп'ютер чи смартфон та доступ до інтернету. У зв'язку з цим **15 липня 2022 року** працівник сектору «Кам'янське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Токарь Ірина Сергіївна провела інформаційно-роз'яснювальний захід з читачами Публічної бібліотеки Кам'янської ОТГ на тему: «Доступність державних сервісів для осіб похилого віку».

Люди похилого віку мають право на користування всіма соціально-економічними та особистими правами і свободами, закріпленими Конституцією України, Законами України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», іншими законодавчими актами, які регулюють відносини у цій сфері.

Та саме для цього було запроваджено можливість отримання електронних документів через портал Дія.

Не всі конфлікти вирішуються в суді. Часто потерпіла сторона вважає вирок недостатнім, а визнані винними називають його занадто жорстким. Врешті, це не призводить до примирення.

Образи залишаються - можливо, на все життя. Однак тепер з'явилася можливість спробувати задіювати до правопорушників не лише притягнення до кримінальної відповідальності. Правда, нововведення стосуються тільки неповнолітніх і виключно в тих випадках, коли дитина вперше вчинила нетяжкий злочин.

Такого порушника можна вивести з кримінального процесу і дати шанс почати життя з чистого аркуша. Новий підхід називається «відновне правосуддя».

На цю тему **11 серпня 2022 року** головним юристом сектору «Шполянське бюро правової допомоги» Віктором Антипенком спільно із представниками Служби у справах дітей Шполянської міської ради ОТГ проведено круглий стіл, на якому присутні обговорили питання відновного правосуддя та перспективи його впровадження у громаді.

Основна мета проекту – не звільнити неповнолітніх злочинців від відповідальності. Головне – відновити стосунки між правопорушником і особою, яка постраждала.

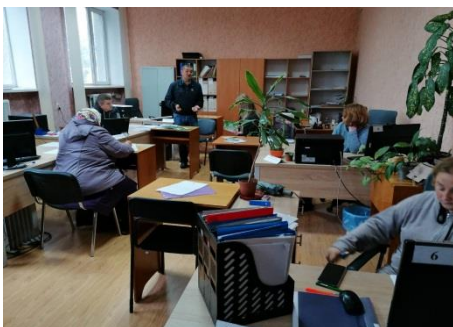
На сьогодні у Шполянській ОТГ немає неповнолітніх, які б притягалися до кримінальної відповідальності. Водночас механізми для врегулювання подібних неприємних ситуацій обговорено та готові до застосування.

Питання спадщини завжди є одним із актуальних та часто запитуваних громадянами у юристів системи надання безоплатної правової держави. Особливо гостро потреба у роз'ясненні порядку спадкування в українців постала у період воєнного стану. Адже, через запровадження особливого правового режиму, внаслідок воєнної загрози, в Україні були тимчасово обмежені деякі конституційні права і свободи людини і громадянина.

13 вересня 2022 року завідувач сектору «Лисянське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Василь Ямковий провів лекцію для відвідувачів Центру надання адміністративних послуг Лисянської селищної ради на тему: «Прийняття спадщини в умовах воєнного стану».

Завідувач сектору роз'яснив, що в результаті військової агресії РФ, законодавець вніс зміни до чинного законодавства, внаслідок яких в умовах воєнного або надзвичайного стану спадкова справа заводиться за зверненням заявника будь-яким нотаріусом України, незалежно від місця відкриття спадщини. Такі зміни покликані запобігти пропуску визначеного законом строку для прийняття спадщини спадкоємцями, які через війну позбавлені можливості завести спадкову справу за місцем відкриття спадщини, якщо це, наприклад, територія, де наразі відбуваються активні бойові дії. Але що стосується випадків, коли місцем відкриття спадщини є населений пункт на відносно безпечній території України, не варто заводити спадкову справу нехтуючи місцем відкриття спадщини з наступних причин: відповідно до Закону України «Про нотаріат» свідоцтво про право на спадщину видається нотаріусом лише за місцем відкриття спадщини. Отже, якщо до закону не буде внесено змін, то після закінчення воєнного стану, заведені не за місцем відкриття спадщини спадкові справи все одно підлягатимуть передачі нотаріусу за місцем відкриття спадщини для оформлення спадкових прав. Тобто користуватися такою можливістю слід у крайньому разі, коли дійсно неможливо звернутися до нотаріуса за місцем відкриття спадщини з об'єктивних причин.

15 липня 2022 року у приміщенні відділу «Центр надання адміністративних послуг» виконавчого комітету Городищенської міської ради, головним юристом сектору «Городищенського бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Миколою Барабашем проведено лекцію для фахівців відділу «ЦНАП» виконавчого комітету Городищенської міської ради на тему: «Доступність державних сервісів для осіб похилого віку».

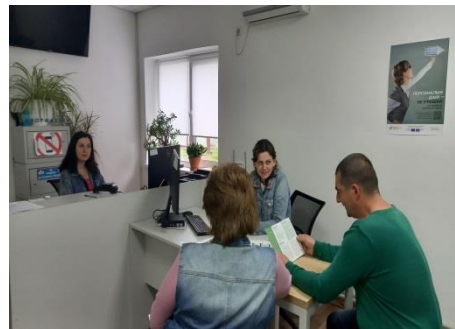
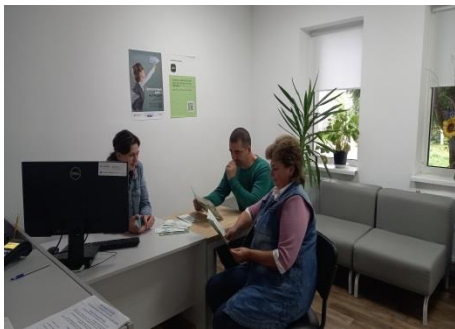
Під час проведеного заходу відзначено, що 14 квітня 2021 року схвалено Розпорядження Кабінету Міністрів України № 366-р «Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року».

Нові стандарти для безбар'єрних просторів, щорічне тестування всіх державних онлайн-ресурсів на відповідність стандартам доступності, стимули для підприємців, що працевлаштовують більше осіб з інвалідністю, ніж передбачено законом. Це лише кілька ініціатив, що увійшли до Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору.

Національна стратегія передбачає створення безбар'єрного простору в Україні за шістьма основними напрямками: фізична, інформаційна, суспільна, економічна, цифрова та освітня безбар'єрність. За кожним з цих напрямків Стратегія пропонує комплекс рішень, спрямованих на різні суспільні групи, зокрема, людей з інвалідністю, молодь, батьків з маленькими дітьми, літніх людей. Головна мета – зробити безбар'єрність новою суспільною нормою, коли поважаються та враховуються особливості і потреби кожної людини.

Зазначено, що наприклад - цифрова безбар'єрність передбачає вільний доступ для всіх до цифрової інфраструктури, отримання цифрових навичок та цифрових сервісів. Для цього планується забезпечити швидкісним інтернетом усе населення країни, адаптувати програми навчання цифрових навичок для людей похилого віку й людей з інвалідністю та щорічно тестувати всі державні онлайн-ресурси на відповідність стандартам доступності.

Також під час заходу роз'яснено, порядок отримання первинної та вторинної безоплатної правової допомоги, та розповсюджені друковані матеріали системи безоплатної правової допомоги з контактною інформацією.

За три роки, що діє Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення, чимала кількість дітей вже отримала можливість виправити ситуацію, що сталася у зв'язку з вчиненням злочину, та розпочати нове життя – суд звільнив їх від кримінальної відповідальності. Потерпілі отримали відшкодування заподіяної шкоди. Реалізація Програми відновлення для неповнолітніх розпочалася у 2019 році та з квітня 2020 року була поширена на усю територію України.

11 серпня 2022 року головний юрист сектору «Корсунь-Шевченківське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної правової допомоги Оксана Курчатова провела вуличне інформування для жителів та гостей міста Корсунь-Шевченківський на тему «Відновне правосуддя для неповнолітніх». Під час заходу громадянам повідомили основні положення Програми відновлення для неповнолітніх, її ефективність в сучасних умовах, засади застосування :

- наявність потерпілої сторони — фізичної особи, якій кримінальним правопорушенням завдано моральної, фізичної або майнової шкоди, а також юридичної особи, якій кримінальним правопорушенням завдано майнової шкоди;

- вчинення неповнолітнім вперше кримінального проступку або нетяжкого злочину;

- визнання неповнолітнім факту вчинення кримінального правопорушення;

- згоди неповнолітнього і потерпілого на участь у Програмі відновлення.

Особливу увагу громадян привернули до механізму реалізації Програми відновлення для неповнолітніх, який відбувається так: прокурор інформує сторони кримінального провадження про можливість участі у Програмі відновлення та за згодою сторін направляє інформацію до регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, для надання можливості сторонам кримінального провадження дійти згоди, регіональний центр надання БВПД призначає спеціально навченого посередника з числа адвокатів, які включені до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, а також організовує проведення зустрічей між сторонами та посередником; посередники проводять зустрічі зі сторонами для обговорення ситуації, що склалася, та врегулювання конфлікту, роз'яснюють

сторонам наслідки участі у Програмі, надають їм можливість дійти згоди щодо умов угоди про застосування Програми.

У разі досягнення згоди в процедурі медіації між сторонами кримінального провадження укладається відповідна угода про застосування Програми. З урахуванням виду та розміру шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, сторони констатують, що на час укладання угоди неповнолітній зобов'язується вжити заходів щодо повного відшкодування завданої шкоди та брати участь у рекомендованих органом пробації, іншими установами та організаціями заходах ресоціалізації.

Такі заходи тривають від одного до чотирьох місяців. Участь у програмі відновлення враховуються під час прийняття судом рішення про наявність підстав для звільнення від кримінальної відповідальності.

Програма відновлення для неповнолітніх ґрунтується на відновному підході у кримінальних провадженнях щодо злочинів невеликої та середньої тяжкості, вчинених неповнолітніми, і передбачає організацію комунікації між такими неповнолітніми й потерпілими від вчинених ними правопорушень особами з метою виправлення заподіяної шкоди, максимально раннього виведення неповнолітніх з кримінального процесу з обов'язковим вжиттям заходів для їх ресоціалізації та запобігання повторним злочинам.

За загальним правилом для прийняття спадщини чи відмови від неї встановлюються строк у шість місяців, який починається з часу відкриття спадщини.

13 вересня 2022 року у приміщенні Городищенської державної нотаріальної контори, головним юристом сектору «Городищенського бюро правової допомоги» відділу Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Наталією Крикун проведено лекцію на тему «Прийняття спадщини в умовах воєнного стану».

Присутніх поінформовано, що у зв'язку з введенням в Україні 24 лютого 2022 року воєнного стану, постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року №164 «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану» (зі змінами) призупинено перебіг строку прийняття спадщини на час його дії. Якщо спадщина відкрилась до початку запровадження воєнного стану і строк для прийняття спадщини не закінчився на момент запровадження воєнного стану, то строк для прийняття спадщини зупиняється і буде продовжений після припинення воєнного стану.

А якщо спадщина відкрилась до 24 лютого 2022 року і шестимісячний строк не сплив у цей день, спадкоємець може звернутися до нотаріуса із заявою про прийняття спадщини протягом періоду, на який в державі введено воєнний стан, а також після його відміни, протягом строку, що залишався станом на 24 лютого 2022 року із встановлених шести місяців.

Також відзначено, що 19 березня 2022 року набрав чинності наказ Міністерства юстиції України від 11 березня 2022 року №1118/5 «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів у сфері нотаріату», яким зокрема внесено зміни до Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 22 лютого 2012 року №296/5. Так, в умовах воєнного або надзвичайного стану спадкова справа заводиться за зверненням заявника будь-яким нотаріусом України, незалежно від місця відкриття спадщини (останнє місце проживання спадкодавця, а якщо місце проживання спадкодавця невідоме, місцем відкриття спадщини є місцезнаходження нерухомого майна або основної його частини, а за відсутності нерухомого майна — місцезнаходження основної частини рухомого майна).

Тобто, якщо спадщина відкрилася в місці, до якого складно або неможливо дістатися, для прийняття спадщини спадкоємець може звернутися до нотаріуса за місцем свого проживання чи перебування.

В кінці заходу роз'яснено, про систему безоплатної правової допомоги, порядок отримання первинної та вторинної безоплатної правової допомоги, та розповсюджені друковані матеріали системи безоплатної правової допомоги з контактною інформацією.

Будь-яка криза змінює наше життя. Зараз в нашій державі йде війна і ми вже розуміємо, яким чином та в яких ситуаціях необхідно оборонятися, щоб захистити найдорожче. Кожен долучається до відповідальності за безпеку рідної країни. Особливо в такий складний період часу можуть трапитися випадки, коли особа, може заподіяти шкоду правоохоронюваним інтересам, під безпосереднім впливом фізичного примусу, внаслідок якого вона не могла керувати своїми діями. Стаття 40 Кримінального Кодексу України встановлює, що такі дії або бездіяльність особи не є злочином. Головний юрист сектору «Корсунь-Шевченківське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної правової допомоги **15 липня 2022 року** провела зустріч з державним реєстратором Центру надання адміністративних послуг Корсунь-Шевченківської міської ради Ольгою Федірко. Темою обговорення стала «Стаття 40 Кримінального Кодексу України» Представник безоплатної правової допомог и роз'яснила поняття, ознаки фізичного та психічного примусу. Окремо зазначила, що шкода, про яку йде мова в статті 40 КК України це не лише майнова шкода, шкода для життя, здоров'я людей, довкілля чи інша шкода, прояви якої є очевидні, але також і немайнава шкода чи небезпека заподіяння шкоди будь-якому об'єкту, що охороняється кримінальним законом. Обґрунтувала та навела приклади даних діянь та бездіяльності особи в такій ситуації та довела до відома присутніх інформацію про систему безоплатної правової допомоги.

У кожного з нас є хоча б один знайомий чи рідний, який ще не досяг повноліття. І кожен з нас, дорослих, хоче вберегти цих дітей від негативного впливу суспільства. Проте незважаючи на це все частіше трапляються випадки коли з засобів масової інформації звучить інформація, що той чи інший злочин було вчинено неповнолітнім. У зв'язку з цим **12 серпня 2022 року** помічник юриста сектору «Кам'янське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Токарь Ірина провела лекцію з трудовим колективом Черкаського РС № 3 філії ДУ «Центр пробації», працівником Служби у справах дітей виконавчого комітету Кам'янської міської ради та підобліковими особами центру пробації на тему: «Відновне правосуддя для неповнолітніх».

В більшості випадків неповнолітні вчиняють злочини через незнання законодавства та задля ствердження себе у певному колі знайомих. Враховуючи такі аспекти, та беручи до уваги

момент, що суворе покарання не завжди є запорукою виправлення неповнолітнього було впроваджено Програму відновлення для неповнолітніх, яка являє собою сучасний підхід до реагування на протиправну поведінку та вчинення злочинів.

Для застосування Програми повинні бути такі умови:

1. наявність потерпілої сторони;
2. неповнолітній вперше вчинив кримінальний проступок чи злочин невеликої тяжкості;
3. визнання неповнолітнім факту вчинення правопорушення;
4. наявність згоди неповнолітнього та потерпілого на участь у програмі.

Дана програма являється методом примирення неповнолітнього правопорушника з потерпілим, який дозволяє дітям, що допустили помилку продовжувати навчатися у навчальних закладах та не розлучатися з близькими. Але не варто вважати, що відновне правосуддя – це спосіб уникнути відповідальності, навпаки це інструмент для глибокого усвідомлення наслідків злочину та спроби виправити ситуацію.

14 вересня 2022 року помічник юриста сектору «Кам'янське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Токарь Ірина провела вуличне інформування населення м. Кам'янка на тему: «Прийняття спадщини в умовах воєнного стану».

За загальним довоєнним правилом строк прийняття спадщини становив 6 місяців з дня відкриття спадщини. Втім, зміни, що запрацювали з 6.03.2022, додали до цього строку ще 4 місяці. Причому обрахунок строку для кожної конкретної відкритої справи до воєнного стану виглядатиме таким чином: якщо до 6.03.2022 шестимісячний строк спадкування не сплинув, то він автоматично подовжується ще на 4 місяці і в сумі становить 10 місяців, а якщо сплинув під час воєнного стану, але до 6.03.2022, то діє стара норма, за якою строк прийняття спадщини або відмови від неї не подовжується та становить 6 місяців.

Як говорить «воєнна нормативка» тепер спадщина може відкриватись будь-якими нотаріусами по всій території України.

Власник земельної ділянки має право вимагати від власника сусідньої земельної ділянки сприяння встановленню твердих меж, а також відновленню межових знаків у випадках, коли вони зникли, перемістились або стали невиразними.

15 липня 2022 року головним юристом сектору «Городищенського бюро правової допомоги» відділу Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Наталією Крикун здійснено виїзне консультування на тему «Встановлення меж земельної ділянки» та обговорення нагальних питань працівниками сільської ради і жителями села Хлистунівка.

Під час заходу було відзначено, що встановлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) – це фактичне розташування поворотних точок меж земельної ділянки та закріплення їх межовими знаками на місцевості за допомогою геодезичних пристроїв.

Обговорено основні випадки при яких необхідно встановлювати межі земельної ділянки: буріння свердловин; придбання земельної ділянки новим власником; під час проведення будівництва на земельній ділянці; при межових спорів із суміжними землевласниками/землекористувачами; пошкодження або втрата раніше встановлених межових знаків.

Роз'яснено, що встановлення меж земельної ділянки складається з таких дій:

1) Власник земельної ділянки звертається до будь-якої землевпорядної організації відповідного регіону, де розташована земельна ділянка та укладає з нею договір на складання технічної документації для встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості).

2) Проведення підготовчих робіт, під час яких інженерами-землевпорядниками проводиться збір та аналіз наявних документації із землеустрою, правових підстав надання земельної ділянки у власність (користування), відомостей про наявність спірних питань щодо меж земельної ділянки, даних Державного земельного кадастру тощо.

3) Проведення топографо-геодезичних робіт – виконання геодезичних зйомок на місцевості для визначення поворотних точок меж земельних ділянок та встановлення межових знаків.

4) Проведення камеральних робіт – складання та оформлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення відновлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) та закріплення їх межовими знаками.

Також учасниками заходу було обговорено питання, щодо співпраці у напрямі підвищення правової обізнаності громадян у сфері земельних відносин, та спільних консультивань з питань, щодо регулювання земельних відносин. Поінформовано присутніх про можливість одержання консультацій в онлайн режимі, подачі заяв та звернень через веб-портал, обговорено порядок отримання первинної та вторинної безоплатної правової допомоги, та розповсюджені друквані матеріали системи безоплатної правової допомоги з контактною інформацією.

Будь-який громадянин України, незалежно від того, до якої черги мобілізації він належить, може отримати повістку. Але важливо розуміти, яку саме, адже їх існує кілька видів, тому отримання повістки не тотожно призову на службу.

18 серпня 2022 року працівниками сектору «Шполянське бюро правової допомоги», в рамках проведення правопросвітницьких заходів, з відвідувачами Звенигородського районного сектору №5 філії ДУ «Центр пробації» в Черкаській області проведено бесіду на тему: «Військові повістки: види, порядок вручення». Обговорено, які види повісток існують в Україні, хто та де може їх вручати та яке покарання передбачено за ігнорування.

За період дії воєнного стану законодавство, яке регулює земельні відносини, змінювалося неодноразово. Деякі введені на початку дії воєнного стану обмеження уже послабили, а для певних зумовлених або видозмінених війною правовідносин - передбачено нове регулювання.

14 вересня 2022 року головний юрист Звенигородського бюро правової допомоги Олена Олійник провела захід в Звенигородській міській раді, міста Звенигородка Звенигородського району Черкаської області провела консультування на тему: «Особливості регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану».

Під час заходу юрист розповіла, що з урахуванням потреби воєнного часу у спрощенні передачі землі в користування для проведення посівної кампанії, 7 квітня 2022 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану» № 2145-ІХ від 24 березня 2022 року.

Під час заходу юрист розповіла, що Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану» передбачив на час дії воєнного стану такі правила: -автоматично продовжуються на один рік договори користування земельними ділянками сільськогосподарського призначення усіх форм власності, строк яких завершився під час воєнного стану, без волевиявлення сторін; -землевласники та землекористувачі звільняються від відповідальності за невикористання земельних ділянок за їх цільовим призначенням;

- земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності можуть надаватися у користування лише для ведення товарного сільськогосподарського виробництва («ТСВ»);

- забороняється безоплатна приватизація земельних ділянок;

- не проводяться земельні торги щодо прав оренди, емфітевзису, суперфіцію щодо земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності;

- постійні користувачі земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності можуть передавати їх в оренду для ТСВ строком до одного року;

- орендарі, суборендарі земельних ділянок сільськогосподарського призначення усіх форм власності без згоди землевласника можуть передавати свої права оренди, суборенди іншим особам на строк до одного року за договорами в електронній формі;

- для ведення ТСВ земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної та комунальної власності, а також ті, що залишились у колективній власності, нерозподілені та невитребувані земельні ділянки та земельні частки (паї) («СГ Ділянки») передаються в оренду на строк до одного року на таких умовах:

а) розмір орендної плати не перевищує 8% нормативної грошової оцінки земельної ділянки;

б) договір укладається в електронній формі та засвідчується кваліфікованими електронними підписами сторін;

в) формування земельної ділянки для її передачі в оренду здійснюється без внесення відомостей до ДЗК та присвоєння їй кадастрового номера, на підставі технічної документації з інвентаризації;

г) право оренди не підлягає державній реєстрації;

д) договір не може бути поновлений, укладений на новий строк і припиняється зі спливом строку, на який його укладено (навіть у тому випадку, якщо воєнний стан було припинено раніше);

е) орендар земельної ділянки не має переважного права орендаря на поновлення договору або купівлю СГ Ділянки, прав на компенсацію власних витрат на поліпшення земельної ділянки, передачу СГ Ділянки в суборенду, встановлення сервітуту, будівництво на СГ Ділянці, зміну її цільового призначення тощо.

Програма відновлення для неповнолітніх надає можливість дітям, які допустилися помилки у житті, не розлучатися зі своїми батьками, рідними та близькими. Не потрапляти під негативний вплив осіб, які відбувають покарання в місцях позбавлення волі. Продовжувати навчання у школах та інших навчальних закладах.

15 липня 2022 року працівниками сектору «Шполянське бюро правової допомоги» було проведено правопросвітницький захід з працівниками Звенигородського районного сектору №5 філії ДУ «Центр пробації» в Черкаській області на тему «Відновне правосуддя для неповнолітніх». В ході заходу, в форматі круглого столу, обговорено причини, що перешкоджають поширенню відновного правосуддя серед неповнолітніх. Основною серед причин визначено низьку поінформованість громадян про можливість проведення відновного правосуддя для неповнолітніх. Тож, поширення інформації про відновне правосуддя дасть можливість неповнолітнім взяти участь в Програмі.

18 серпня 2022 року в приміщенні Черкаського районного відділу № 3 філії ДУ «Центр пробації» у Черкаській області провідний фахівець із зв'язків з громадськістю та пресою Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Олена Сокол провела лекцію для підоблікових на тему: «Військові повістки: види, порядок вручення».

Фахівець центру роз'яснила які є види повісток у військкомат. На даний момент існує чотири види документів, які можна назвати загальним терміном «повістка».

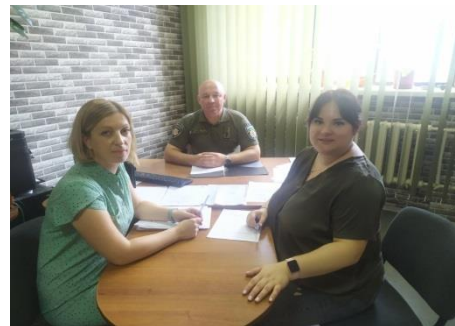
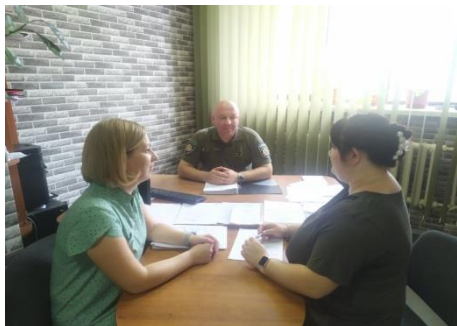
- Повістка, яка вручається з метою уточнення облікових даних. Даний вид повістки вручається призовнику для внесення відомостей до бази щодо особи призовника, його сімейного стану, інформації про працевлаштування, наявності чи відсутності дітей. Результатом такої перевірки можуть бути виявленні підстави для звільнення від служби в армії, наприклад, за наявності дитини. Окрім того, можуть бути встановленні підстави для відстрочки від призову на строкову військову службу, якщо в призовника є захворювання, які унеможливають проходження військової служби.

- Повістка на проходження військово-лікарської комісії (ВЛК). Повістка, яка зобов'язує призовника пройти медичне обстеження. До повістки додається картка дослідження та

медичного огляду військовозобов'язаного, у якій зазначається, про придатність чи непридатність призовника до строкової служби.

- Повістка-призов на строкову військову службу. У такій повістці вказано термін, у який потрібно з'явитися до призовної дільниці. Окрім того в такій повістці зазначається, що при собі необхідно мати: паспорт, військовий квиток (тимчасове посвідчення) або посвідчення про приписку до призовної дільниці (для призовників), а також, обліково-послужну картку та мобілізаційне розпорядження (при наявності).

- Мобілізаційне розпорядження. Такий вид повістки вручається військовозобов'язаним особам, котрі пройшли медичну комісію та визнані придатними до несення військової служби. Здебільшого мобілізаційне розпорядження вручається під час оголошення мобілізації. У мобілізаційному розпорядженні зазначається про обов'язок з'явитися у визначений призовний пункт протягом 24 годин після оголошення мобілізації.

У житті кожної людини виникають питання, що пов'язані зі спадкуванням. Із введенням воєнного стану на території України багато сфер зазнали змін в правовому регулюванні. Спадкові правовідносини - не виключення. Так, під час воєнного стану були прийняті декілька нормативно-правових актів, що визначають головні особливості процедури спадкування в цей особливий період: Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану» та Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів у сфері нотаріату».

14 вересня 2022 року завідувач сектору «Корсунь-Шевченківське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Олег Кривошия провів круглий стіл з державним нотаріусом Корсунь-Шевченківської державної нотаріальної контори Юлією Гончаренко на тему «Прийняття спадщини в умовах воєнного стану».

В умовах воєнного стану, коли численні громадяни є переселенцями, а деякі території України перебувають під окупацією, Уряд спростив процедуру спадкування. Так, зацікавлені особи мають право звернутися до будь-якого нотаріуса України для заведення спадкової справи, незалежно від останнього місця проживання померлого. Наприклад, якщо спадкоємець у зв'язку з активними бойовими діями не має змоги прибути чи направити заяву за місцем останнього проживання спадкодавця, він може звернутися до будь-якого нотаріуса в регіоні, де він тимчасово перебуває або вимушено переселився. Під час заходу обговорили значення Спадкового реєстру під час видачі свідоцтва про спадщину, строки прийняття спадщини та термін його продовження в умовах воєнного стану, місце відкриття спадщини, порядок посвідчення заповітів та спадкових договорів, перелік посадових осіб, які мають право посвідчувати заповіти, які прирівнюються до нотаріально посвідчених.

За загальним правилом, при заведенні спадкової справи нотаріус має вчинити ряд обов'язкових дій, які пов'язані з функціонуванням Спадкового реєстру, зокрема, перевірити наявність/відсутність раніше заведеної спадкової справи, спадкового договору, заповіту, та зареєструвати спадкову справу у Спадковому реєстрі.

Важливо, що в умовах воєнного стану нотаріус може завести спадкову справу без використання Спадкового реєстру (якщо доступ обмежено). Однак, коли доступ до Спадкового реєстру буде відновлено, нотаріус протягом п'яти робочих днів має перевірити наявність заведеної спадкової справи, спадкового договору та заповіту.

У випадку виявлення нотаріусом раніше заведеної спадкової справи, спадкова справа, яка була заведена без реєстрації в Спадковому реєстрі, має бути передана нотаріусу, що завів спадкову справу раніше. Якщо при перевірці даних в Спадковому реєстрі не буде виявлено інших спадкових справ, нотаріус здійснює реєстрацію заведеної ним спадкової справи.

При цьому, в умовах воєнного стану не може бути перешкодою для вчинення нотаріальних дій відсутність доступу до Спадкового реєстру при реєстрації відомостей про заповіти, змін до них, скасування заповітів, посвідченні спадкових договорів, змін до них чи розірванні спадкових договорів. Нотаріуси можуть вчиняти такі нотаріальні дії в момент звернення особи, а відповідну реєстрацію даних в Спадковому реєстрі зобов'язані здійснити протягом п'яти робочих днів з дня відновлення такого доступу.

Отже, незважаючи на воєнний стан, спадкові правовідносини залишаються повністю врегульованими в правовому полі. Тому, як спадкоємцям, так і кредиторам для захисту своїх прав варто знати всі законодавчі новели, що регулюють питання спадкування.

На сьогоднішній день правопорушення неповнолітніх набувають все більшого поширення та становлять загрозу громадського правопорядку та національній безпеці України, що зумовлює необхідність активізації профілактики та протидії правопорушенням у дитячому середовищі.

15 липня 2022 року головний юрист Звенигородського бюро правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання БВПД Олена Олійник провела захід в приміщенні Звенигородського ВП ГУНП в Черкаській області для працівників на тему: «Відновне правосуддя для неповнолітніх».

Під час заходу юрист розповіла, що правопорушення пов'язані як з негативними явищами у дитячому середовищі, такими як: бездоглядність, безпритульність, бродяжництво, наркотична, алкогольна та ігрова залежність, так і визнання особи в певному суспільному середовищі (компанії).

Відновного правосуддя як засобу соціального примирення, розраховано на будь-які вікові категорії, а особливо на неповнолітніх правопорушників.

Саме тому на базі системи надання безоплатної правової допомоги було запущено по території України пілотний проект «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні злочину».

Пілотний проект ґрунтується на відновних підходах у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки та нетяжкі злочини, вчинені неповнолітніми, і включає в себе скоординовану організацію ефективної комунікації між такими неповнолітніми і потерпілими від вчинених ними кримінальних правопорушень з метою забезпечення відшкодування заподіяної шкоди, максимально раннього виведення неповнолітніх правопорушників із кримінального процесу з обов'язковим ужиттям узгоджених заходів для їх ресоціалізації та запобігання повторним кримінальним правопорушенням. Проект реалізується на базі системи надання безоплатної правової допомоги.

З метою підвищення правової обізнаності суб'єктів пробації, **18 серпня 2022 року** головний юрист сектору «Кам'янське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Зайцев Дмитро провів лекцію на тему: «Військові повістки: види, порядок вручення». Під час лекції для осіб, що засуджені до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі роз'яснено, що Конституція України передбачає обов'язком громадян України захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів. Громадяни України відбувають військову службу відповідно до закону. Юристом наголошено, що на даний момент існує чотири види документів, які можна назвати загальним терміном «повістка»: повістка, яка вручається з метою уточнення облікових даних; повістка на проходження військово-лікарської комісії (ВЛК); повістка-призов на строкову військову службу; мобілізаційне розпорядження. Під час лекції, учасники дізналися про види та призначення повісток, хто може вручити повістку та яка відповідальність чекає за порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію.

Із введенням воєнного стану на території України багато сфер зазнали змін в правовому регулюванні. Прийнято багато законодавчих актів, які потребують додаткового роз'яснення та розуміння. Спадкові правовідносини - не виключення. Прийнято декілька нормативно-правових актів, що визначають головні особливості спадкування під час дії воєнного стану, - постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 №164 «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану», наказ Міністерства юстиції України від 11.03.2022 №1118/5 «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів у сфері нотаріату».

15 вересня 2022 року працівниками сектору «Шполянське бюро правової допомоги», в рамках проведення правопросвітницьких заходів, проведено бесіду з працівниками Шполянського сектору архівного відділу Звенигородської районної державної адміністрації на тему: «Прийняття спадщини в умовах воєнного стану». Обговорено питання щодо строків прийняття спадщини, особливостей оформлення спадщини в період дії воєнного стану. Також роздано друковані матеріали системи БПД з контактною інформацією.

Отримати консультації та роз'яснення з правових питань можна зателефонувавши за безкоштовним номером системи БПД 0 800 213 103 (дзвінки з стаціонарних та мобільних телефонів в межах України безкоштовні) або звернутись до сектору «Шполянське бюро правової допомоги» за адресою: м. Шпола, вул. Соборна, 36Б з 9.00 до 18.00.

Які основні випадки, в яких виникає необхідність встановлення меж земельних ділянок в натурі? Який порядок укладання договору із землепорядною організацією? Які види робіт потрібно провести при цій процедурі, їх вартість та строки? На підставі якої документації здійснюється встановлення меж земельних ділянок?

Ці питання стали темою виїзного консультування, яке провела головний юрист сектору «Корсунь-Шевченківське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання БВПД Курчатова Оксана з державними реєстраторами Центру надання адміністративних послуг Корсунь-Шевченківської міської ради та відвідувачами, яке відбулося **18 липня 2022 року**. Встановлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) здійснюється з метою визначення в натурі метричних даних земельної ділянки, у тому числі місцезнаходження поворотних точок меж земельної ділянки та їх закріплення межовими знаками, ця процедура здійснюється на основі технічної документації із землеустрою, якою визначається місцеположення поворотних точок меж земельної ділянки в натурі. З відвідувачами міської ради головний юрист розглянула основні випадки, в яких виникає необхідність встановлення меж земельної ділянки: пошкодження чи втрата раніше встановлених знаків розмежування, проведення будівельних робіт на ділянці землі, вирішення межових спорів, придбання земельної ділянки новим власником тощо. Особливе в місце в спілкуванні зайняло питання вирішення земельних спорів. Також жителів об'єднаної територіальної громади цікавили інші правові питання земельних правовідносин, зокрема накладення меж земельних ділянок, порядок отримання кадастрових номерів, реєстрація права власності на земельну ділянку (пай) в Державному реєстрі речового права на нерухоме майно тощо.

Відвідувачів сільської ради поінформували про можливість скористатися послугами бюро, звернувшись особисто або зателефонувавши на безкоштовний номер системи безоплатної правової допомоги.

Відповідно до пункту 56 Положення про підготовку і проведення призову громадян України на строкову військову службу та прийняття призовників на військову службу за контрактом, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21 березня 2002 року № 352 оповіщення громадян про призов на строкову військову службу та їх прибуття на призовні дільниці здійснюється за розпорядженнями керівників районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки.

18 серпня 2022 року головний юрист сектору «Звенигородське бюро правової допомоги» Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Олена Олійник провела захід в приміщенні Звенигородського районного сектора №1 філії ДУ «Центр пробації» прочитала лекцію для засуджених з іспитовим терміном відбукання покарання на тему: «Військові повістки: види, порядок вручення».

Під час заходу юрист розповіла, що вручення повісток проводиться через відповідні органи місцевого самоврядування, керівників підприємств, установ, організацій, у тому числі закладів освіти, незалежно від підпорядкування і форми власності. Окрім того, повістки громадянам можуть також вручатися безпосередньо посадовими особами районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки.

Повістка має бути вручена особисто або уповноваженими особами повинен бути складений акт про відмову від отримання повістки із підписами уповноважених осіб та свідків.

У разі надходження на підприємство листа з територіального центру комплектування та соціальної підтримки, відповідальний за ведення військового обліку зобов'язаний вручити повістку військовозобов'язаному працівнику під підпис.

Якщо працівник відмовляється від отримання повістки, то відповідальна особа за ведення військового обліку має скласти акт про відмову від підпису та отримання повістки і відправити його до територіального центру комплектування та соціальної підтримки.

Також, юрист розповіла, що законодавством чітко не визначено де саме має відбуватися вручення повісток, а тому вручення повістки на вулиці, блокпостах, за місцем проживання тощо не є незаконним.

Основна умова - встановлення особи, якій вручається така повістка, що здійснюється на підставі документів, що посвідчують особу (паспорт, посвідчення водія тощо).

На даний момент існує чотири види документів, які можна назвати загальним терміном «повістка»:

- 1). Повістка, яка вручається з метою уточнення облікових даних.
- 2). Повістка на проходження військово-лікарської комісії (ВЛК).
- 3). Повістка-призов на строкову військову службу.
- 4). Мобілізаційне розпорядження.

Присвоєння кадастрового номера — обов'язкова складова процесу приватизації, оформлення прав власності, врегулювання договірних відносин, що здійснюється шляхом державної реєстрації земельної ділянки у Державному земельному кадастрі.

15 вересня 2022 року головним юристом сектору «Городищенського бюро правової допомоги» Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Наталією Крикун в рамках реалізації проекту «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство» здійснено виїзне консультування на тему «Присвоєння кадастрового номера земельній ділянці», а також обговорено нагальні питання зі старостою Ксаверівського старостинського округу Раїсою Мамуліною, працівниками та жителями Ксаверівського старостинського округу, щодо особливостей Земельної реформи в Україні.

Під час заходу відзначено, що Кадастровий номер земельної ділянки — індивідуальна, що не повторюється на всій території України, послідовність цифр та знаків, яка присвоюється земельній ділянці під час її державної реєстрації і зберігається за нею протягом усього часу існування.

Кадастровий номер присвоюється земельній ділянці незалежно від форми власності. У разі переходу права власності на земельну ділянку від однієї особи до іншої, виникнення інших, крім права власності, речових прав на земельну ділянку, зміни речових прав на земельну ділянку, інших відомостей про неї кадастровий номер не змінюється. У разі поділу чи об'єднання земельній ділянці/земельним ділянкам присвоюються нові кадастрові номери.

Відзначено, що відповідно до статті 13 Закону України «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)» у разі якщо до 1 січня

2025 року власник невитребуваної земельної частки (паю) або його спадкоємець не оформив право власності на земельну ділянку, він вважається таким, що відмовився від одержання земельної ділянки. Тому отримання кадастрового номера земельної ділянки, яка вже належить особі на підставі державного акту про право власності на землю, але в якому відсутній кадастровий номер — є необхідною умовою для реєстрації самого права власності на земельну ділянку.

Для присвоєння кадастрового номера необхідно звернутися в Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру (Держгеокадастр) і передати на розгляд пакет документів, а саме: заяву (у паперовій або електронній формі) про державну реєстрацію земельної ділянки встановленої форми; оригінал документації із землеустрою, яка є підставою для формування земельної ділянки; документація із землеустрою, яка є підставою для формування земельної ділянки у формі електронного документа.

Також учасниками заходу було обговорено питання, щодо співпраці у напрямі підвищення правової обізнаності громадян у сфері земельних відносин, та спільних консультивань з питань, щодо регулювання земельних відносин. Поінформовано присутніх про можливість одержання консультацій в онлайн режимі, подачі заяв та звернень через веб-портал, обговорено порядок отримання первинної та вторинної безоплатної правової допомоги, та розповсюджені друковані матеріали системи безоплатної правової допомоги з контактною інформацією.

Сімейне право - це сукупність правових норм і принципів, які регулюють та охороняють особисті й пов'язані з ними майнові відносини фізичних осіб, що виникають із шлюбу й належності до сім'ї.

18 липня 2022 року головний юрист сектору «Лисянське бюро правової допомоги» Оксана Ярова провела з працівниками та відвідувачами ДРАЦУ УМУМЮ (м. КИЇВ) семінар на тему: «Право спільної сумісної власності подружжя».

Майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незалежно від того, що один з них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самостійного заробітку (доходу).

Вважається, що кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.

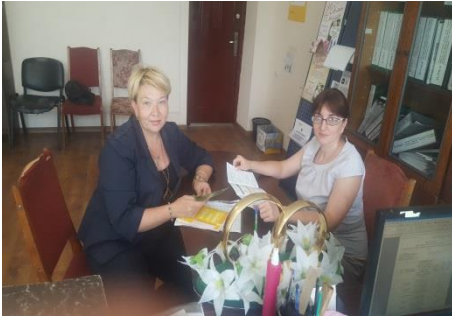
Об'єктом права спільної сумісної власності подружжя може бути будь-яке майно, за винятком виключеного з цивільного обороту.

Об'єктами права спільної сумісної власності є заробітна плата, пенсія, стипендія, інші доходи, одержані одним із подружжя, речі для професійних занять (музичні інструменти, оргтехніка, лікарське обладнання тощо), придбані за час шлюбу для одного з подружжя

Якщо одним із подружжя укладено договір в інтересах сім'ї, то гроші, інше майно, в тому числі гонорар, виграш, які були одержані за цим договором, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.

Розглядалося питання виникнення права спільної сумісної власності подружжя на майно, що належало дружині або чоловікові.

Якщо майно одного з подружжя за час шлюбу істотно збільшилося у своїй вартості внаслідок спільних трудових чи грошових затрат або затрат другого з подружжя, тоді воно у разі спору може бути визнане за рішенням суду об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.

В Україні діє воєнний стан і проводиться загальна мобілізація військовозобов'язаних до лав Збройних Сил. Тому будь-який громадянин України, незалежно від того, до якої черги мобілізації він належить, може отримати повістку.

Згідно з ч. 1 ст. 15 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» на строкову військову службу призиваються придатні для цього за станом здоров'я громадяни України чоловічої статі, яким до дня відправлення у військові частини виповнилося 18 років, та старші особи, які не досягли 27-річного віку і не мають права на звільнення або відстрочку від призову на строкову військову службу. **18 серпня 2022 року** головний юрист сектору «Корсунь-Шевченківське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної правової допомоги Оксана Курчатова провела вуличне інформування для жителів та гостей міста Корсунь-Шевченківський на тему «Військові повістки». Під час заходу громадянам повідомили про основні види повісток, порядок їх вручення, види відповідальності за нез'явлення у разі отримання повістки до центру комплектування та соціальної підтримки.

Призов громадян України на строкову військову службу включає проходження ними призовної комісії та відправлення їх до військових частин. Організація підготовки та проведення призову громадян України на строкову військову службу здійснюється міськими (районними) державними адміністраціями (виконавчими органами міських рад) у взаємодії з відповідними районними (міськими) територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки. Видача повістки не означає, що військовозобов'язаного мобілізують до лав ЗСУ. Вона видається з метою уточнення військово-облікових даних, стану здоров'я і, за потреби, у разі відповідності, призову до служби в армії.

Вручення повістки можливе в будь-якому, не забороненому законодавством, місці. На сьогодні існує чотири види документів, які можна назвати загальним терміном «повістка»: повістка для уточнення облікових даних; повістка на проходження військово-лікарської комісії; повістка-призов на строкову військову службу; мобілізаційне розпорядження.

Законодавством чітко не визначено де саме має відбуватися вручення повісток, а тому вручення повістки на вулиці, блокпостах, за місцем проживання тощо не є незаконним. Основна умова - встановлення особи, якій вручається така повістка, що здійснюється на підставі документів, що посвідчують особу (паспорт, посвідчення водія тощо).

Громадянам повідомили, що в Україні діє єдиний номер з надання безоплатної правової допомоги – 0800213103. Зателефонувавши за ним, Ви зможете уточнити актуальну інформацію щодо осіб, які мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, змін в законодавчій базі стосовно її надання.

15 вересня 2022 року помічник юриста сектору «Кам'янське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної

вторинної правової допомоги Токарь Ірина провела захід з особовим складом Сектору поліцейської діяльності ВТ відділу поліції №2 ЧРУП ГУНП Черкаської області, на тему «Тлумачення статті 40 Кримінального кодексу України»

В умовах російської військової агресії, чимало громадян України, які знаходяться не лише на тимчасово окупованих територіях, щоденно піддаються примусу до вчинення протиправних дій, тому надзвичайно важливим є розуміння змісту статті 40 Кримінального кодексу України.

Так, відповідно до ч.1 ст. 40 КК України не є кримінальним правопорушенням дія або бездіяльність особи, яка заподіяла шкоду правоохоронюваним інтересам, вчинена під безпосереднім впливом фізичного примусу, внаслідок якого особа не могла керувати своїми вчинками.

Згідно з ч.2 цієї ж статті питання про кримінальну відповідальність особи за заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо ця особа зазнала фізичного примусу, внаслідок якого вона зберігала можливість керувати своїми діями, а також психічного примусу, вирішується відповідно до положень ст.39 КК України.

Через страх особи стати жертвою насилля, а особливо, якщо вимога вчинити певне діяння супроводжується прицілом автомата, особа вчиняє кримінальне правопорушення. Але чи буде така особа нести кримінальну відповідальність?

Фізичний та психічний примус необхідно виокремлювати серед інших обставин, що виключають злочинність діяння, хоча вони певною мірою і співвідносяться з іншими поняттями, такими як крайня необхідність, необхідна оборона, виконання наказу або розпорядження, але мають свої особливості.

Відтак, фізичний примус - це застосування до особи фізичного насильства з метою примусити її вчинити певні протиправні дії або не вчиняти певні дій, які особа повинна була б вчинити (бездіяльність) всупереч її волі.

Розрізняють два види фізичного примусу:

- такий, що позбавляє особу, до якої застосовується, фізичної можливості вчинити на власний розсуд (наприклад, зв'язування, позбавлення волі, заподіяння тілесних ушкоджень, що призвели до втрати свідомості тощо);
- спрямований на те, щоб психологічно зламати особу та змусити її вчинити протиправне діяння (наприклад, мордування, катування тощо).

Ознаками, що характеризують “діяння” особи, яка зазнала непереборного фізичного примусу, є:

- збіг діяння з об'єктивними ознаками кримінального правопорушення;
- відсутність волі особи в такому діянні.

Вчинені особою дії або бездіяльність за об'єктивними своїми ознаками можуть збігатися, наприклад, із розголошенням відомостей, що становлять державну таємницю, шпигунством, розтратою чужого майна, зловживанням службовим становищем тощо. Але дані дії, злочинними не визнаватимуться, оскільки позбавлені такої обов'язкової ознаки кримінально-правового діяння, як його волимість (особа не здатна керувати своїм вчинком). Отже, виключається кримінальна відповідальність за заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам.

Отже, у разі застосування фізичного примусу, який повністю виключає можливість особи діяти на власний розсуд, кримінальна відповідальність особи за заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам повністю виключається на підставі ч.1 ст.40 КК України.

Психічний примус - вплив на психіку особи з метою змусити її всупереч власній волі вчинити або утриматись від вчинення певних протиправних дій.

До психічного примусу можна віднести:

- погрозу вчинення стосовно особи фізичного насильства;
- застосування або погрозу застосування насильства щодо рідних, близьких, інших осіб;
- знищення або погрозу знищення майна, що належить особі, її рідним або близьким;
- погрозу розголошення відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці.

Під час війни були зафіксовані випадки, коли людина усвідомлювала небезпечність своїх вчинків і передбачала їх шкідливі наслідки, але, перебуваючи під впливом безумовно переважаючої сили примусу, була позбавлена можливості керувати своїми вчинками і поставлена в необхідність чинити саме так, а не інакше.

19 липня 2022 року завідувач сектору «Лисянське бюро правової допомоги» Смілянського МЦ з надання БВПД Василь Ямковий провів семінар для працівників Лисянського відділу управління соціального захисту населення Звенигородської райдержадміністрації, щодо змісту статті 40 Кримінального кодексу України, відповідно до якої не є злочином дія або бездіяльність особи, яка заподіяла шкоду правоохоронним інтересам, вчинена під безпосереднім впливом фізичного примусу, внаслідок якого особа не могла керувати своїми вчинками, та інформації про те, що нормативно-правові акти окупаційних сил та окупаційних адміністрацій Російської Федерації є нікчемними, не створюють жодних правових наслідків, і нікчемність цих актів не підлягає оскарженню та не може бути скасована.

Під час зустрічі юрист зазначив, що однією з таких обставин є вчинення кримінально протиправного діяння під впливом фізичного або психічного примусу, що визначено статтею 40 КК України.

Фізичний примус - це застосування до особи фізичного насильства з метою примусити її вчинити певні протиправні дії або не вчиняти певні дій, які особа повинна була б вчинити (бездіяльність) всупереч її волі.

Є два види фізичного примусу:

такий, що позбавляє особу, до якої застосовується, фізичної можливості вчинити на власний розсуд (наприклад, зв'язування, позбавлення волі, заподіяння тілесних ушкоджень, що призвели до втрати свідомості тощо);

спрямований на те, щоб психологічно зламати особу та змусити її вчинити протиправне діяння (наприклад, мордування, катування тощо).

У разі застосування фізичного примусу, який повністю виключає можливість особи діяти на власний розсуд, кримінальна відповідальність особи за заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам повністю виключається на підставі частини першої статті 40 КК України.

У разі, якщо особа зберігала можливість керувати своїми діями, як визначено частиною другою статті 40 КК України, особа не підлягає такій відповідальності за тих самих умов, що і при крайній необхідності.

У цьому разі відповідальність за завдання шкоди правоохоронюваним інтересам настає тільки у випадку перевищення меж крайньої необхідності, тобто, якщо заподіяна шкода є більшою за, ніж відвернена шкода.

Психічний примус - вплив на психіку особи з метою змусити її всупереч власній волі вчинити або утриматись від вчинення певних протиправних дій.

При виключенні кримінальної протиправності діяння на підставі статті 40 КК України підлягають оцінці характер та ступінь фізичного примусу, індивідуальні фізичні можливості особи, психічний стан, зокрема, у момент застосування фізичного чи психічного примусу.

Підлягає кримінальній відповідальності особа, яка, перебуваючи під впливом фізичного чи психічного примусу, зберігала можливість керувати своїми діями, при цьому не перебуваючи в стані крайньої необхідності

У разі якщо особа визнається винною у вчиненні кримінального правопорушення, застосування щодо неї фізичного чи психічного примусу з метою змусити її вчинити це кримінальне правопорушення є обставиною, що пом'якшує відповідальність (пункт 6 частини першої статті 66 КК України).

Деякі випадки застосування фізичного або психічного примусу передбачені законом як самостійні склади кримінальних правопорушень, наприклад, статтями 377, 398, 405 КК України.

Всі присутні обговорили відповідні на питання, які їх цікавили, а також отримали пам'ятки та інформаційні буклети із зазначених тем.

Будь-яка криза змінює наше життя. Зараз в нашій державі йде війна і ми вже розуміємо, яким чином та в яких ситуаціях необхідно оборонятися, щоб захистити найдорожче. Кожен долучається до відповідальності за безпеку рідної країни. Особливо в такий складний період часу можуть трапитися випадки, коли особа, може заподіяти шкоду правоохоронюваним інтересам, під безпосереднім впливом фізичного примусу, внаслідок якого вона не могла керувати своїми діями. Стаття 40 Кримінального Кодексу України встановлює, що такі дії або бездіяльність особи не є злочином. Завідувач сектору «Корсунь-Шевченківське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної правової допомоги Олег Кривошия **18 серпня 2022 року** провів зустріч з відвідувачами Корсунь-Шевченківської міської ради. Темою обговорення стала «Стаття 40 Кримінального Кодексу України». Представник безоплатної правової допомоги роз'яснив поняття та ознаки фізичного та психічного примусу. Okремо зазначив, що шкода, про яку йде мова в статті 40 КК України це не лише майнова шкода, шкода для життя, здоров'я людей, довкілля чи інша шкода, прояви якої є очевидні, але також і немайна шкода чи небезпека заподіяння шкоди будь-якому об'єкту, що охороняється кримінальним законом. Обґрунтував та навів приклади даних діянь та бездіяльності особи в такій ситуації та довів до відома присутніх інформацію про систему безоплатної правової допомоги.

З початку війни в Україні було прийнято багато законодавчих актів, які потребують додаткового роз'яснення та розуміння. Одним з питань, які стали під час воєнного стану це строки вступу до спадщини.

15 вересня 2022 року головним юристом сектору «Звенигородське бюро правової допомоги» Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Оленою Олійник у приміщенні Звенигородської державної нотаріальної контори проведено лекцію для відвідувачів на тему: «Прийняття спадщини в умовах воєнного стану».

Під час заходу юрист розповіла, що згідно з Постановою КМУ від 24.06.2022р. № 719 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо нотаріату та

державної реєстрації в умовах воєнного стану», строк для прийняття спадщини становить шість місяців з дня смерті особи та ще чотири місяці, тобто з часу смерті строк подачі/направлення заяви про вступ до спадщини складає 10 місяців.

Також, юрист розповіла, що у зв'язку з введенням в Україні 24 лютого 2022 року воєнного стану, постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року №164 «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану»(зі змінами) призупинено перебіг строку прийняття спадщини на час його дії. Якщо спадщина відкрилась до початку запровадження воєнного стану і строк для прийняття спадщини не закінчився на момент запровадження воєнного стану, то строк для прийняття спадщини зупиняється і буде продовжений після припинення воєнного стану.

Отже, якщо спадщина відкрилась до 24 лютого 2022 року і шестимісячний строк не сплив у цей день, спадкоємець може звернутися до нотаріуса із заявою про прийняття спадщини протягом періоду, на який в державі введено воєнний стан, а також після його відміни, протягом строку, що залишався станом на 24 лютого 2022 року із встановлених шести місяців.

В рамках виконання Програми «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство» **19 липня 2022 року** помічник юриста сектору «Кам'янське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Токар Ірина здійснила виїзний прийом громадян Ребедайлівського старостинського округу Михайлівської об'єднаної територіальної громади Черкаського району Черкаської області. Під час виїзду проведено інформаційно-роз'яснювальний захід, щодо земельних правовідносин на тему «Присвоєння кадастрового номера земельній ділянці», а також надано консультації жителям громади з актуальних питань земельного права зокрема, щодо спадкування земельної ділянки, приватизації земельної ділянки, присвоєння кадастрового номера земельній ділянці, процедури продажу земельного паю та інше. Під час заходу поширені інформаційні матеріали системи безоплатної правової допомоги із земельних питань.

Головний принцип політики держави в галузі забезпечення прав людини і громадянина визначено Конституцією України: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави».

Для становлення громадянського суспільства і правової держави в Україні важливе значення має правова освіта і правова просвіта населення.

Не залишається осторонь просвітніх процесів сектор «Корсунь-Шевченківське бюро правової допомоги» Смілянського місцевого центру з надання БВПД, який публікацією цієї статті має на меті зміцнити повагу до права.

25 серпня 2022 року головний юрист сектору «Корсунь-Шевченківське бюро правової допомоги» Оксана Курчатова провела вуличне інформування для жителів Корсунь-Шевченківської громади на тему «Права та свобод людини і громадянина». Учасникам заходу наголосили на основних правах та свободах людини і громадянина, гарантуванні їх у нормативно правових актах держави, способах захисту прав людини, захисту прав людини судом.

Сьогодні основні права і свободи людини відображені у низці міжнародних правових актів, які встановлюють загальнолюдські стандарти прав та свобод особи. Одним з таких документів є Загальна декларація прав людини. Права і свободи особи встановлюються також Конституцією України, Законами України, підзаконними нормативно-правовими актами, деталізуючи їх загальне формулювання.

Слід звернути увагу, що здійснюючи свої права, особа повинна зважати на те, що навколо неї також існують люди, які є носіями аналогічних прав, які так само визнаються і охороняються законом. Завжди слід пам'ятати принцип «мої права закінчуються там, де починаються права іншого».

Ефективність і своєчасність захисту суб'єктивних прав залежить від того, чи має особа як носій відповідного суб'єктивного права можливість реалізувати своє повноваження щодо його захисту з моменту порушення, невизнання або оспорювання цього права. Фундаментальні засади захисту суб'єктивних прав містяться у Конституції України, відповідно до ч. 3 ст. 8 якої звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції гарантується.

Крім цього, гарантується право на судовий захист, що передбачено ст.55 Конституції України, згідно з якою права і свободи людини і громадянина захищаються судом. Це означає, що кожному гарантується захист прав і свобод у судовому порядку. Суд не може відмовити у правосудді, якщо громадянин України, іноземець, особа без громадянства вважають, що їхні права і свободи порушені або порушуються, створено або створюються перешкоди для їх реалізації або мають місце інші утиски прав і свобод. Також, зазначеною статтею кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Окремо від системи національних судових інстанцій слід відмітити юрисдикцію Європейського суду з прав людини. Його унікальний вплив на будь-яку національну систему правосуддя полягає в тому, що Європейський суд виробляє стандарти захисту прав людини, які впливають на правові системи практично всіх держав Європи і, зокрема, на національне законодавство і процесуальну практику в кримінальному, цивільному, адміністративному судочинстві, стан іноземних громадян, права преси і свободу слова тощо. Робота Європейського Суду побудована на принципі субсидіарної, згідно з яким головна роль захисту прав людини, що закріплені в Конвенції прав людини і основоположних свобод, належить національним системам держав-учасниць і, перш за все, їх судовим органам. Національні суди можуть і повинні застосовувати положення Конвенції у своїй практиці та ефективно захищати від їх порушень.

Слід, також, зазначити про те, що у певних випадках законодавець передбачає можливість відмови певних органів чи осіб від добровільного та негайного поновлення порушених прав. У такому разі особа має право звернутися до суду з вимогою про поновлення її порушеного права чи вимагати відшкодування моральної шкоди, завданої його порушенням.

19 вересня 2022 року заступником начальника відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Наталією Мамоновою та провідним фахівцем із зв'язків з громадськістю та пресою Оленою Сокол було проведено лекцію для осіб з інвалідністю по зору в приміщенні Смілянського міськрайонного товариства сліпих на тему: «Забезпечення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення».

З точки зору загальних зобов'язань у рамках Конвенції, нашою державою повинні здійснюватися наступні заходи: прийняття законодавчих і адміністративні заходів, направлених на заохочення прав інвалідів; прийняття законодавчих і інші заходів для ліквідації дискримінації; захист і заохочення прав інвалідів в рамках всіх стратегій і програм; зупинення будь-якої практики відносно порушення прав людей з інвалідністю; забезпечення поваги державним сектором права людей з інвалідністю; забезпечення поваги приватним сектором та окремими особами прав інвалідів; проведення досліджень і розробку доступних товарів, послуг і технологій для інвалідів і заохочувати інших до проведення таких досліджень; забезпечення доступу до інформації про допоміжні технології для інвалідів; сприяння професійній підготовці по питаннях прав з Конвенції для фахівців і співробітників, які працюють з інвалідами; консультації і участь інвалідів в розробці і здійсненні законодавства і політики, а також в процесах ухвалення рішень, що зачіпають їх інтереси.

Правовий статус особи з інвалідністю характеризується тим, що як громадянин держави така особа володіє всією повнотою конституційних прав, свобод і обов'язків, тобто володіє загальним правовим статусом; з іншого боку, як особа, яка має певні вади здоров'я, вона наділена додатковими правами та пільгами, або на неї покладені додаткові обмеженнями, тобто є володарем спеціального правового статусу. Для осіб з інвалідністю передбачається регулярне санаторно-курортне лікування, протезування, забезпечення спец автомобілями, безплатні або за пільговими цінами ліки, а також чимало пільг щодо побутового, торгового, медичного, транспортного обслуговування, працевлаштування.

Питання щодо дотримання нашою державою міжнародних стандартів забезпечення та захисту прав і свобод людей з інвалідністю, їх повної інтеграції в суспільство, є пріоритетним.

Наразі сформована цілеспрямована політика і практика у сфері подолання проблем людей з інвалідністю. Дотримання принципів, закладених у Конвенції, сприяло набуттю і поширенню успішного досвіду щодо забезпечення рівних можливостей для людей з інвалідністю як громадян держави. Останні здобули можливість висловлювати свої почуття щодо неповноцінності і несправедливості соціального становища мовою правозахисних норм. А громадські неурядові організації, які займаються проблемами захисту прав людини, більше приділяють уваги цій проблемі та активніше виступають в ролі правозахисників.

На відміну від інших галузей права, сімейні відносини в Україні в багатьох випадках регулюються нормами моралі, а не тільки нормами права.

20 липня 2022 року у приміщенні Городищенського районного відділу державної реєстрації актів цивільного стану Центрального міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м.Київ), головними юристами сектору «Городищенського бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Наталею Крикун і Миколою Барабашем проведено лекцію на тему «Сімейні правовідносини» за участю директора та провідного спеціаліста Городищенського РВ ДРАЦС.

Під час проведення заходу відзначено, що відносини, які регулюються нормами сімейного законодавства і входять у предмет сімейного права, називаються сімейними. Зокрема, це особисті немайнові та майнові відносини, які виникають між особами на підставі шлюбу, кровного споріднення, усиновлення, опіки та піклування, а також на інших підставах, не заборонених законом і таких, що не суперечать моральним засадам суспільства.

Суб'єктами сімейних правовідносин можуть бути лише ті фізичні особи, які перебувають у шлюбі, кровному спорідненні, відносинах усиновлення, опіки, піклування тощо. А Сімейний Кодекс України у ст. 2 встановлює такий перелік суб'єктів сімейних правовідносин:

1) подружжя, батьки, діти, усиновлювачі, усиновлені;

2) баба, дід, прабаба, прадід, онуки, правнуки, рідні брати, рідні сестри; мачуха, вітчим, падчерка, пасинок.

Усі інші родичі (двоюродні брати та сестри, тітки, дядьки, племінники, племінниці та ін.) не є учасниками сімейних правовідносин за винятками, встановленими законом. Наприклад, відповідно до положень ст. 20-1 Сімейного Кодексу України суб'єктами сімейних відносин можуть бути прийомні батьки та прийомні діти.

Відзначено, що сімейні правовідносини виникають, змінюються або припиняються на основі специфічних юридичних фактів, передбачених у законі: усиновлення, укладання та розірвання шлюбу та інші.

Державні органи, які виконують покладені на них завдання, є суб'єктами адміністративних відносин та суб'єктами сімейного права не стають. Відповідно до ст. 19 Сімейного кодексу України у випадках, передбачених цим Кодексом, особа має право на попереднє звернення за захистом своїх сімейних прав та інтересів до органу опіки та піклування. Звернення за захистом до органу опіки та піклування не позбавляє особу права на звернення до суду.

Відповідно до ст. 65 Конституції України захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів є обов'язком громадян України. Громадяни відбувають військову службу відповідно до закону.

В Україні діє воєнний стан і проводиться загальна мобілізація військовозобов'язаних до лав Збройних Сил. Тому будь-який громадянин України, незалежно від того, до якої черги мобілізації він належить, може отримати повістку - за законом.

19 серпня 2022 року у місті Городище, головним юристом сектору «Городищенського бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Наталією Крикун, проведено вуличне інформування громадян на тему «Військові повістки: види, порядок вручення».

Під час заходу, громадяни міста поінформовані про основні види повісток, порядок їх вручення та які існують види відповідальності за неявку до призовних дільниць.

Призов громадян України на строкову військову службу включає проходження ними призовної комісії та відправлення їх до військових частин. Вручення повістки можливе в будь-якому, не забороненому законодавством, місці і можуть вручатися безпосередньо посадовими особами районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки.

На сьогодні існує чотири види документів, які можна назвати загальним терміном «повістка»: повістка для уточнення облікових даних, повістка на проходження військово-

лікарської комісії (ВЛК), повістка-призов на строкову військову службу, мобілізаційне розпорядження.

Відповідно до абз. 1 п. 56 Положення про підготовку і проведення призову громадян України на строкову військову службу та прийняття призовників на військову службу за контрактом керівники районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки видають накази про проведення призову громадян України на строкову військову службу.

Законодавством чітко не визначено де саме має відбуватися вручення повісток, а тому вручення повістки на вулиці, блокпостах, за місцем проживання тощо не є незаконним. Основна умова - встановлення особи, якій вручається така повістка, що здійснюється на підставі документів, що посвідчують особу (паспорт, посвідчення водія тощо).

Також під час заходу роз'яснено, порядок отримання первинної та вторинної безоплатної правової допомоги, та розповсюджені друковані матеріали системи безоплатної правової допомоги з контактною інформацією.

20 вересня 2022 року директор Смілянського місцевого центру з надання безоплатної правової допомоги Євген Савчук спільно з провідним фахівцем із зв'язків з громадськістю та пресою відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної правової допомоги провели лекцію для мешканців Михайлівської ОТГ на тему: «Реєстрація договорів оренди землі у воєнний час».

Набув чинності Закон № 2145-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану», яким передбачено суттєві зміни щодо порядку оренди землі та реєстрації відповідних договорів під час воєнного стану.

Згідно з нововведеннями державна реєстрація укладання договорів оренди земельних ділянок під час воєнного стану покладається на районні військові адміністрації (без необхідності внесення змін до реєстру речових прав на нерухоме майно).

У теперішніх умовах відповідна військова адміністрація вносить відомості до спеціальної Книги реєстрації землеволодінь і землекористувань (в паперовій та електронній формах). Така Книга має бути передана до Держгеокадастру протягом 1 місяця з дня скасування воєнного стану.

Як здійснити державну реєстрацію договору оренди землі під час воєнного стану?

Для того щоб зареєструвати договір оренди земельної ділянки, орендодавець повинен скласти заяву в електронній формі, до якої додати примірник договору, а також засвідчені орендодавцем копії документів, що посвідчують право на земельну ділянку. Заява з доданими документами надсилається до військової адміністрації електронною поштою.

Які строки державної реєстрації договору оренди?

Державна реєстрація договору оренди або надання вмотивованої відмови у державній реєстрації відбувається протягом п'яти робочих днів з дня подання заяви.

Важливо, що підставою для відмови у державній реєстрації може бути лише невідповідність поданих документів закону.

З метою підвищення рівня правової обізнаності населення **28 липня 2022 року** головний юрист сектору «Кам'янське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Зайцев Дмитро провів вуличне інформування на тему: «Безоплатна правова допомога в Україні». Право на безоплатну правову допомогу гарантована Конституцією України можливість отримати в повному обсязі безоплатну первинну правову допомогу, а також можливість для певної категорії осіб отримати безоплатну вторинну правову допомогу, передбачених Законом України «Про безоплатну правову допомогу». В ході вуличного інформування поширені інформаційні матеріали щодо права на безоплатну правову допомогу з контактами бюро правової допомоги.

25 серпня 2022 року завідувач сектору «Лисянське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Василь Ямковий в приміщенні відділу держгеокадастру у Лисянському районі провів лекцію на тему: «Спадкування земельної ділянки».

Спадкоємцем за заповітом є особа, визначена у заповіті. У разі відсутності заповіту, визнання його недійсним, неприйняття спадщини або відмови від її прийняття спадкоємцями за заповітом, а також у разі не охоплення заповітом усієї спадщини, здійснюється спадкування за законом.

Спадкоємці за законом поділяються декілька черг, і кожна з них успадковує майно лише у разі, якщо попередня черга його не успадкувала.

I черга: діти померлого, в тому числі зачаті за життя і народжені після його смерті, той з подружжя, який його пережив, та батьки.

II черга: рідні брати і сестри, бабуся і дідусь.

III черга: рідні дядько та тітка.

IV черга: особи, які проживали з померлим однією сім'єю не менш як п'ять років до часу відкриття спадщини.

V черга: інші родичі до шостого ступеня споріднення включно. При цьому родичі ближчого ступеня споріднення усувають від права спадкування родичів більш далекого ступеня споріднення.

Малолітні, неповнолітні, повнолітні непрацездатні діти спадкодавця, непрацездатна вдова (вдівець) та непрацездатні батьки спадкують, незалежно від змісту заповіту, половину частини, яка належала б кожному з них у разі спадкування за законом (обов'язкова частка). Розмір обов'язкової частки у спадщині може бути зменшений судом з урахуванням відносин між цими спадкоємцями та спадкодавцем, а також інших обставин, які мають істотне значення.

Будь-які обмеження та обтяження, встановлені у заповіті для спадкоємця, який має право на обов'язкову частку у спадщині, дійсні лише щодо тієї частини спадщини, яка перевищує його обов'язкову частку.

Право власності на земельну ділянку у порядку спадкування переходить до спадкоємців на загальних підставах, зі збереженням її цільного призначення.

До спадкоємців житлового будинку, інших будівель та споруд переходить право власності або право користування земельною ділянкою, на якій вони розміщені, та яка необхідна для їх обслуговування, якщо інший її розмір не визначений заповітом.

27 вересня 2022 року директор Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Євген Савчук провів лекцію для відвідувачів громадської організації «Січ Сміла» на тему: «Відновне правосуддя для неповнолітніх».

Під час заходу директор розповів, що правопорушення пов'язані як з негативними явищами у дитячому середовищі, такими як: бездоглядність, безпритульність, бродяжництво, наркотична, алкогольна та ігрова залежність, так і визнання особи в певному суспільному середовищі (компанії).

Діти, які вперше схибили, мають примиритися з потерпілим, а соцслужби та психологи — відкоригувати їхню поведінку. Це допоможе підліткам виправитися та усвідомити, що не можна вирішувати проблеми злочинним шляхом.

Тому на базі системи надання безоплатної правової допомоги було запущено по території України пілотний проект «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні злочину».

Пілотний проект ґрунтується на відновних підходах у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки та нетяжкі злочини, вчинені неповнолітніми, і включає в себе скоординовану організацію ефективної комунікації між такими неповнолітніми і потерпілими від вчинених ними кримінальних правопорушень з метою забезпечення відшкодування заподіяної шкоди, максимально раннього виведення неповнолітніх правопорушників із кримінального процесу з обов'язковим ужиттям узгоджених заходів для їх ресоціалізації та запобігання повторним кримінальним правопорушенням. Проект реалізується на базі системи надання безоплатної правової допомоги.

Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення, може бути застосована за чотирьох умов:

- наявність потерпілої сторони — фізичної особи, якій кримінальним правопорушенням завдано моральної, фізичної або майнової шкоди, а також юридичної особи, якій кримінальним правопорушенням завдано майнової шкоди;
- вчинення неповнолітнім вперше кримінального проступку або нетяжкого злочину;
- визнання неповнолітнім факту вчинення кримінального правопорушення;
- згоди неповнолітнього і потерпілого на участь у Програмі відновлення.

[1.2.] Створення ефективної системи управління правовими знаннями та розвиток людського потенціалу правничої спільноти та партнерських мереж БПД

На початку кожного місяця заступником начальника відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги складається та надсилається хроніка успішних справ адвокатів по захисту прав суб'єктів права на безоплатну вторинну правову допомогу.

Слід зазначити, що в період з 01.07.2022 по 30.09.2022 року відділом надання безоплатної правової допомоги було опрацьовано понад 26 актів по цивільним та адміністративним справам, за дорученнями, які були видані у 2017-2022 р.р. та частково здійснені виплати адвокатам за відзвітовану роботу.

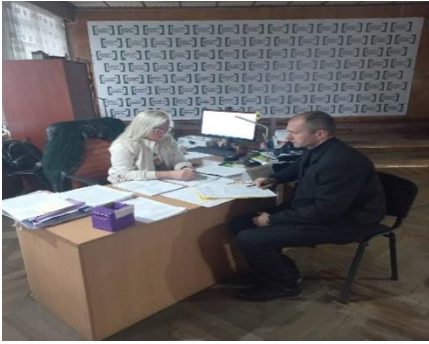
07.07.2022 року в приміщенні Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, заступником начальника відділу безоплатної правової допомоги Мамоною Н.М., було організовано робочу зустріч з адвокатом Кочетковим Генадієм. Метою проведення робочої зустрічі, обговорення проблемних питань пов'язаних із вчасним звітуванням адвокатом за для отримання винагороди за виконану роботу.

27.07.2022 року в приміщенні Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, заступником начальника відділу безоплатної правової допомоги Мамоною Н.М., було організовано робочу зустріч з адвокатом Сухомудренком Богданом. Метою проведення робочої зустрічі, обговорення проблемних питань пов'язаних із вчасним звітуванням адвокатом за для отримання винагороди за виконану роботу.

13.09.2022 року в приміщенні Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, заступником начальника відділу безоплатної правової допомоги Мамоною Н.М., було організовано робочу зустріч з адвокатом Генадієм Кочетковим. Метою проведення робочої зустрічі, обговорення проблемних питань пов'язаних із вчасним звітуванням адвокатом за для отримання винагороди за виконану роботу.

Заступник начальника відділу безоплатної правової допомоги Смілянського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги було вжито заходів для вчасного звітування адвокатами шляхом особистих виїздів до адвокатів та допомогою у складанні актів надання безоплатної вторинної правової допомоги за для вчасного отримання винагороди за виконану ними роботою.

З адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, заступник начальника відділу безоплатної правової допомоги, наголошувала на необхідності надання якісної правової допомоги клієнтам.

[1.3.] Децентралізація системи БПД

За **III** квартал **2022** року Смілянським місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги було систематично проведено “Skype” наради з працівниками бюро правової допомоги. На нарадах були обговорені основні питання організації роботи Смілянського МЦ з надання БВПД, а також проводилися навчання успішних справ та судових практик в вирішенні тих чи інших спорів. З метою якісного виконання завдань, покладених на бюро правової допомоги Центром протягом звітнього періоду проведено ряд заходів щодо моніторингу діяльності відповідних відділів. В ході моніторингів працівники бюро правової допомоги отримали рекомендації щодо удосконалення напрямків роботи. Також Центром створено мережу дистанційних пунктів доступу до безоплатної правової допомоги на базі партнерів, які забезпечили належні умови для прийому громадян працівниками Центру.

За період з **01.07.2022** по **30.09.2022** року місцевим центром з надання БВПД та бюро правової допомоги, що є його відокремленими структурними підрозділами, було зареєстровано **1288** звернень клієнтів, **1288** особам було надано правову консультацію, **75** із них написали письмову заяву про надання БВПД

№ з/п	Найменування відділу МЦ	Кількість зареєстрованих звернень	Кількість наданих правових консультацій	Кількість отриманих письмових звернень про надання БВПД
1	Відділ безоплатної правової допомоги	26	26	3
2	Смілянське бюро	146	146	22
3	Кам'янське Бюро	156	156	0
4	Городищенське Бюро	111	111	10
5	Шполянське Бюро	168	168	17
6	Звенигородське Бюро	219	219	12

7	Корсунь-Шевченківське Бюро	222	222	10
8	Лисянське Бюро	240	240	1
	Разом по МЦ	1288	1288	75

В результаті розгляду письмових заяв про надання БВПД, було прийнято **74** рішень про надання БВПД та надано **10** доручень адвокатам та **64** наказів штатним працівниками (представництво клієнта в суді або оформлення процесуальних документів). По **1** письмовому зверненню було надано відмову у наданні БВПД.

В звітному кварталі клієнти зверталися частіше з наступних питань: іншого цивільного права **197** (**15%**), з питань виконання судових рішень **42** (**3%**), земельного **200** (**16%**), сімейного **172** (**13%**), соціального забезпечення **127** (**10%**), з інших питань **93** (**7%**), спадкового **132** (**10%**), адміністративного **161** (**13%**), договірною **22** (**2%**), житлового **84** (**6.5%**), трудового **58** (**4.5%**).

Щодо клієнтів, яким було надано БВПД, то за **III квартал 2022 року** найбільше позитивних рішень було прийнято по малозабезпеченим особам (середньомісячний дохід не перевищує двох розмірів прожиткового мінімуму) **39** (**53%**), (ветеранам війни **6** (**8%**), інвалідам **5** (**7%**), внутрішньо переміщеним особам **20** (**27%**), особи, які мають статус свідків/потерпілих у кримінальних провадженнях **1** (**1%**), діти **3** (**4%**).

Крім цього, місцевим центром в тому числі бюро правової допомоги за **III квартал 2022 рік** було:

- здійснено **13** виїздів мобільних пунктів та забезпечено діяльність **22** дистанційних пунктів доступу до безоплатної правової допомоги;
- загальна кількість осіб, яка звернулася за отриманням консультації та роз'яснень під час виїздів мобільних та діяльності дистанційних консультаційних пунктів склала **225** осіб, в тому числі **110** осіб звернулися за отриманням правових консультацій та роз'яснень до мобільних консультаційних пунктів та **115** осіб до дистанційних пунктів доступу до БПД;
- надано методичну допомогу **14** органам місцевого самоврядування та установам - провайдером БПД (громадським організаціям, волонтерським рухам, юридичним особам приватного права), з якими налагоджено співпрацю щодо надання безоплатної правової допомоги;
  - проведено **129** правопросвітницьких заходів;
  - розміщено у ЗМІ **147** інформаційних матеріалів з питань надання БПД;
  - надано **2** клієнтам доступ до електронних сервісів Мін'юсту.

№ з/п	Найменування МЦ та Бюро	Кількість здійснених виїздів мобільних пунктів/осіб, що отримали правову допомогу	Кількість діючих дистанційних пунктів/осіб, що отримали правову допомогу	Кількість ОМС та установ - провайдерів БПД, яким надано методичну допомогу	Кількість проведених правопросвітницьких заходів	Кількість клієнтів, яким надано доступ до електронних сервісів МЮ	Кількість інформаційних матеріалів, розміщених у ЗМІ
1	Разом по МЦ, в тому числі:	13/110	22/115	14	129	2	147
2	Кам'янське Бюро	2/14	2/13	0	18	2	16
3	Городищенське Бюро	3/23	3/15	5	20	0	22
4	Шполянське Бюро	2/21	1/6	1	20	0	4
5	Звенигородське Бюро	2/20	3/20	0	17	0	16
6	Корсунь-Шевченківське Бюро	1/6	3/21	0	20	0	4
7	Лисянське Бюро	2/16	4/18	0	17	0	1